

Krivična dela protiv polne slobode, sa posebnim osvrtom na seksualno nasilje na decom

EUROPEAN WOMEN'S NETWORK AGAINST SEXUAL VIOLENCE

presents you **Prof. Slobodan Savić** from Serbia,
our member of Ethics Committee

Monday, January 16, 2023 from 14.00 to 16.30 (CET)

LECTURE: CRIMINAL OFFENCES AGAINST
SEXUAL FREEDOM WITH A SPECIAL EMPHASIS
ON SEXUAL VIOLENCE AGAINST CHILDREN

SUDSKA MEDICINA Medicinski fakultet BU

PRAVNA MEDICINA Pravni fakultet BU

stalni sudski veštak za medicinu
uža naučna oblast sudska medicina

AGENDA

- Značaj i opšte karakteristike krivičnih dela protiv polne slobode
- Seksualno nasilje nad decom
- Krivična dela protiv polne slobode u Krivičnom zakoniku Republike Srbije
- Dokazivanje krivičnih dela protiv polne slobode u istražnom i krivičnom postupku
- Telesni pregled žrtava – ekstragenitalne i genitalne povrede
- Telesni pregled izvršilaca
- Značaj detekcije, identifikacije i veštačenja bioloških tragova
- Značaj hemijsko-toksikološke analize
- Prikazi slučajeva iz ekspertizne prakse
- Diskusija (pitanja i odgovori)

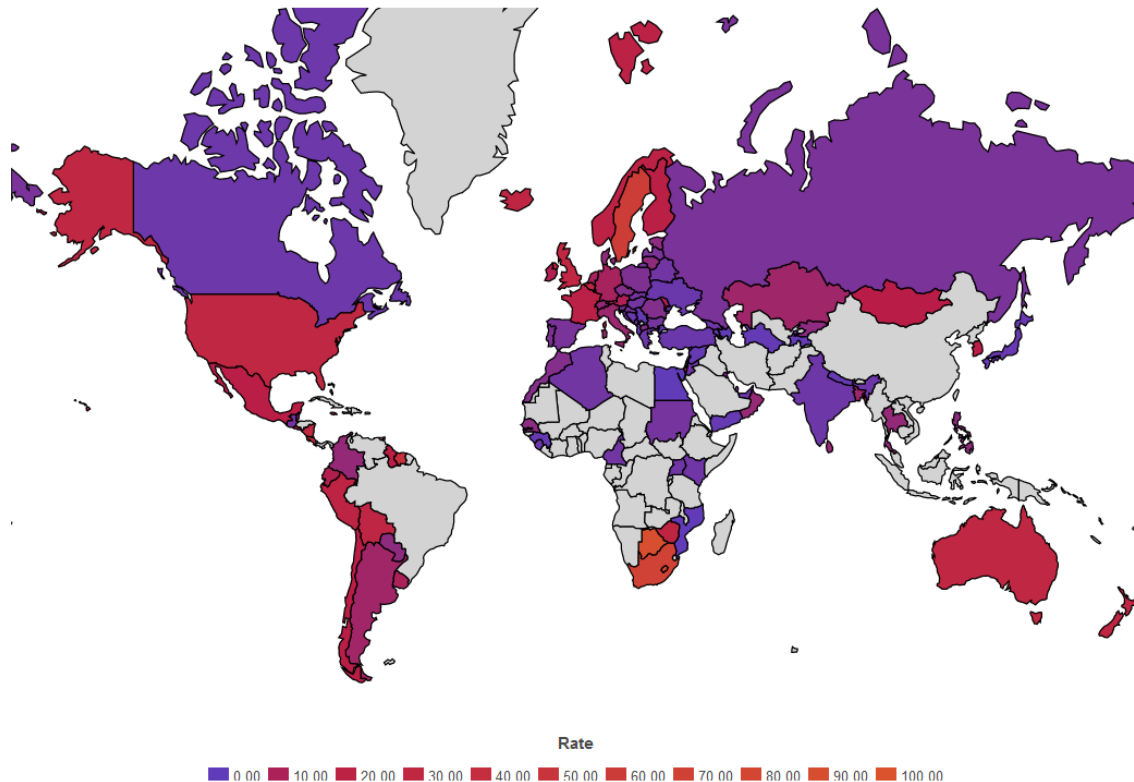
Literatura

1. Rape Statistics by Country 2023, World Population Review
<https://worldpopulationreview.com/country-rankings/rape-statistics-by-country>
2. Sexual violence against children – UNICEF
<https://www.unicef.org/protection/sexual-violence-against-children>
3. Veljković S. Sexual Offences. In: Forensic Medicine, textbook for medical students. Savic S. ed. School of Medicine, University of Belgrade, 2002; 121-6.
4. Alempijević Đ. Silovanje. U: Sudska medicina, udžbenik za studente medicine, ured. Popović V, Atanasijević T. Libri Medicorum, Medicinski Fakultet, Beograd, 2019; 233-8.
5. Rogers Deborah, Newton M. Sexual Assault Examination. In: Clinical Forensic Medicine, 2nd ed. Stark MM. ed. Humana Press, Totowa, New Jersey, 2005; 61-126.
6. Mok J. Investigation of suspected sexual abuse. In: Paediatric Forensic Medicine and Pathology. Busuttil A, Kealing JW. eds. Hodder Arnold, UK; 24-46.

Seksualno nasilje ne poznaje granice

Ubikvitarno - prisutno je u svakoj kulturi, u svim društvenim slojevima i u svakoj državi na svetu, sa različitom učestalošću

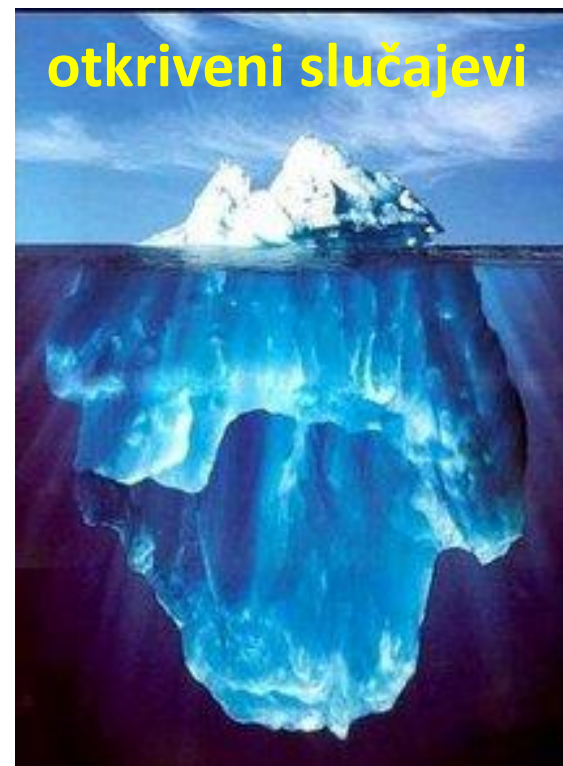
Rape Statistics by Country 2023

- **Značajnu većinu žrtava čine žene**, ali muškarci i deca oba pola takođe mogu biti žrtve seksualnog nasilja
- Najčešći **izvršioци** seksualnog nasilja su **muškarci**
- U oko **50%** slučajeva žrtva i izvršilac (ili bar jedan od izvršilaca) su se **prethodno poznavali** (ovaj procenat je još veći u slučajevima seksualnog nasilja nad decom)

Realni statistički pokazatelji
o učestalosti seksualnog
nasilja veoma su ograničeni

otkriveni slučajevi
vrh ledenog brega

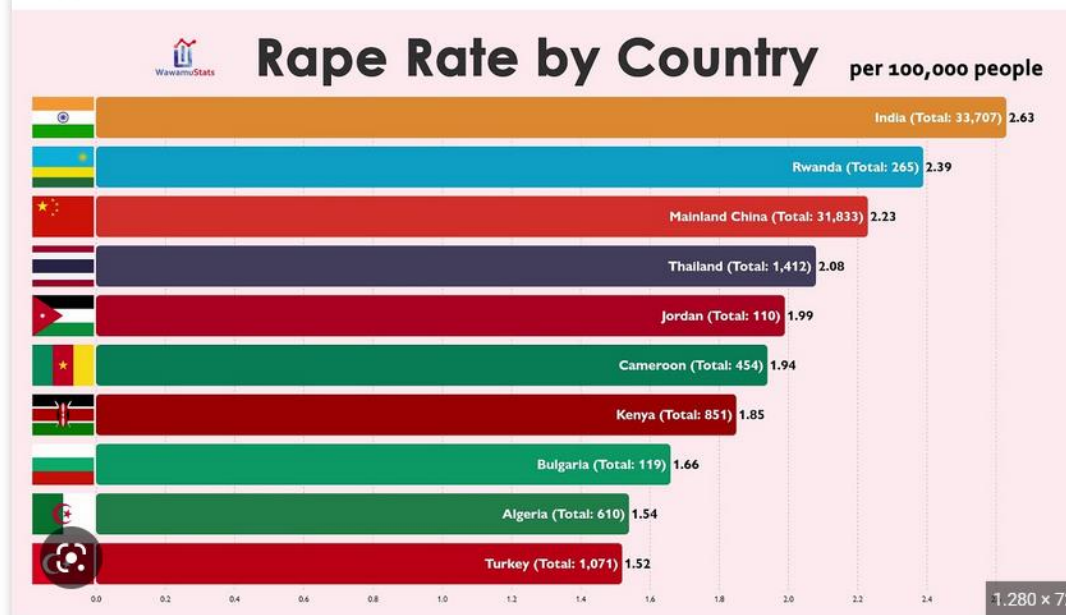
- Iako ova krivična dela podležu **obaveznom prijavljivanju** - veliki broj slučajeva seksualnog nasilja ostaje neprijavljen - **žrtva ne prijavljuje**

Razlozi za ovakvu odluku:

- sramota žrtve
- strah od odmazde od silovatelja
- strah od toga kako će reagovati sopstvena porodica

Zakoni mnogih zemalja protiv seksualnog napada su nedovoljni, nedosledni ili se ne sprovode redovno. Ovo može ostaviti **žrtvu ubedenu da uključivanje organa za sprovođenje zakona neće doneti ništa dobro**, a u nekim slučajevima bi zapravo moglo da pogorša stvari umesto da ih poboljša (dugotrajni sudski procesi – **sekundarna viktimizacija**).

- Procenjuje se da je oko **35% žena širom sveta** iskusilo seksualno uznemiravanje tokom svog života
- U više od jedne trećine zemalja, najmanje 5% mladih žena prijavilo je iskustvo seksualnog nasilja u detinjstvu

- U većini zemalja sa dostupnim podacima o silovanju (uključujući SAD), manje od 40% tih žena traži pomoć — a manje od 10% traži pomoć od pravosudnih organa
- U Srbiji od svih prijavljenih slučajeva seksualnog nasilja u oko 10% do 30% dolazi do podizanja optužnice i sudskog postupka protiv počinioca

DOKAZIVANJE NIJE LAKO!

Imajući u vidu da se ne prijavljuju svi slučajevi seksualnog nasilja i njihovo teško dokazivanje u sudskom postupku, proizilazi da **znatan broj počinitelaca ovih dela nikada ne dobije odgovarajuću i zasluženu zakonsku kaznu**

- U SAD, na primer, procenjuje se da je samo 9% silovatelja zakonski procesuirano, a samo 3% služi zatvorsku kaznu

97% SILOVATELJA ŠETAJU SLOBODNO

децембру, у лифту зграде у Источној капији Београда, на Коњарнику, више од сата иживљавао над А. Г. (45), а побегао је кад је један од станара чуо буку.

Нападач је дошао у зграду двадесетак минута пре злочина. Ушао је у лифт и возио се горе-доле све док на 12. спрату није ушла А. Г. Према незваничним информацијама, на 10. спрату он је заглавио лифт, а затим се окренуо према жртви и рекао јој: „Мало сам попио, морам неког да силујем!”

Жена је покушала да се одбрани, али ју је нападач оборио на под. Није теже повређена, али је претрпела велики шок. **Б. В.**

Снимак силоватеља испред лифта

SEKSUALNO NASILJE NAD DECOM

- Jedno od najneprijatnijih kršenja dečjih prava. Kao takav, on je predmet namenskih međunarodnih pravnih instrumenata koji imaju za cilj zaštitu dece od višestrukih oblika nasilja.
- Oblici seksualnog nasilja, koji se često dešavaju zajedno i sa drugim formama nasilja, mogu da variraju od direktnog fizičkog kontakta do neželjenog izlaganja seksualnom jeziku i slikama.
- „Seksualno nasilje“ se često koristi kao opšti zajednički termin za sve vrste seksualne viktimizacije.
- Deca svih uzrasta mogu biti žrtve seksualnog zlostavljanja, a posebno su ranjive devojčice.

SEKSUALNO NASILJE NAD DECOM

- Svake godine milioni devojčica i dečaka širom sveta suočavaju se sa **seksualnim zlostavljanjem** i **eksploatacijom**.
- Najmanje 120 miliona devojaka mlađih od 20 godina – otprilike 1 od 10 – bilo je prinuđeno da se upusti u seks ili da obavlja druge seksualne radnje, iako je stvarni broj verovatno mnogo veći.
- Dete može biti izloženo seksualnom zlostavljanju ili eksploataciji kod **kuće**, u **školi** ili u svojoj **zajednici**.
- Široka upotreba **digitalnih tehnologija** takođe može dovesti decu u opasnost.

SEKSUALNO NASILJE NAD DECOM

Mnoge žrtve seksualnog nasilja, uključujući milione dečaka, nikada **nikome ne govore.**

- Najčešće se zlostavljanje dešava **od strane nekoga koga dete poznaje i kome veruje.**
- Oko 90% adolescentkinja koje prijave prisilni seks kaže da je njihov prvi počinitelj bio neko koga su poznavali, obično momak ili muž.

GLAVA OSAMNAESTA KRIVIČNOG ZAKONIKA REPUBLIKE SRBIJE
KRIVIČNA DELA PROTIV POLNE SLOBODE

Član 178. **Silovanje**

Član 179. **Obljuba nad nemoćnim licem**

Član 180. **Obljuba sa detetom**

Član 181. **Obljuba zloupotrebom položaja**

Član 182. **Nedozvoljene polne radnje**

Član 182a. **Polno uznemiravanje**

Član 183. **Podvođenje i omogućavanje vršenja
polnog odnosa**

Član 184. **Posredovanje u vršenju prostitucije**

KRIVIČNA DELA PROTIV POLNE SLOBODE

Član 185. Prikazivanje, pribavljanje i posedovanje pornografskog materijala i iskorišćavanje maloletnog lica za pornografiju

Član 185a. Navođenje deteta na prisustvovanje polnim radnjama

Član 185b. Iskorišćavanje računarske mreže ili komunikacije drugim tehničkim sredstvima za izvršenje krivičnih dela protiv polne slobode prema maloletnom licu

Polno opštenje

- **dobrovoljno** - sa svesnim i namernim **pristankom** oba partnera (isključujući decu)

- **nasilno** - **protiv volje jednog od partnera** - bitna karakteristika ovih dela je da se seksualni kontakti ostvaruju **bez pristanka žrtve**, bilo uz njeno aktivno protivljenje i pružanje otpora ili bez njega

SILOVANJE

Protivpravna radnja koja uključuje **seksualni odnos** izvršen **na silu** ili **pod pretnjom** povrede **protiv volje** osobe

Protivzakonito znači **bez punovažnog pristanka** za polni odnos, bilo zato što osoba uopšte **nije dala pristanak**, ili zato što je njen **pristanak bio nevažeći** (bila je premlada, ili je njeno psihičko stanje bilo poremećeno).

Član 178. Silovanje

(1) Ko **prinudi drugog** na **obljebu** ili **sa njom izjednačen čin** upotrebom **sile** ili **pretnjom** da će neposredno **napasti na život ili telo tog ili njemu bliskog lica**, kazniće se zatvorom od **pet do dvanaest godina**.

Prema aktuelnom Krivičnom zakoniku RS i **žrtva** i **izvršilac** silovanja mogu biti i **ženskog** i **muškog** pola (u ranijim verzijama žrtva je bila isključivo žena, a izvršilac muškarac)

Nesporna je činjenica da je u velikoj većini slučajeva silovanja žrtva žena, a izvršilac muškarac

Obljuba – snošaj

prodor muškog polnog uda u usminu
ejakulacija nije bitan element

Sa obljubom izjednačen čin

sve radnje kojima učinilac na telu druge osobe zadovoljava svoj polni nagon na način sličan obljubi: penetracija polnog uda u usnu duplju ili čmar, penetracija u usminu ili čmar drugim delovima tela (jezikom, prstom/prstima), penetracija u ove telesne otvore nekim predmetom; kontakt usta izvršioca sa genitalijama žrtve

Prinuda - primenom

- **sile**
- **pretnje**

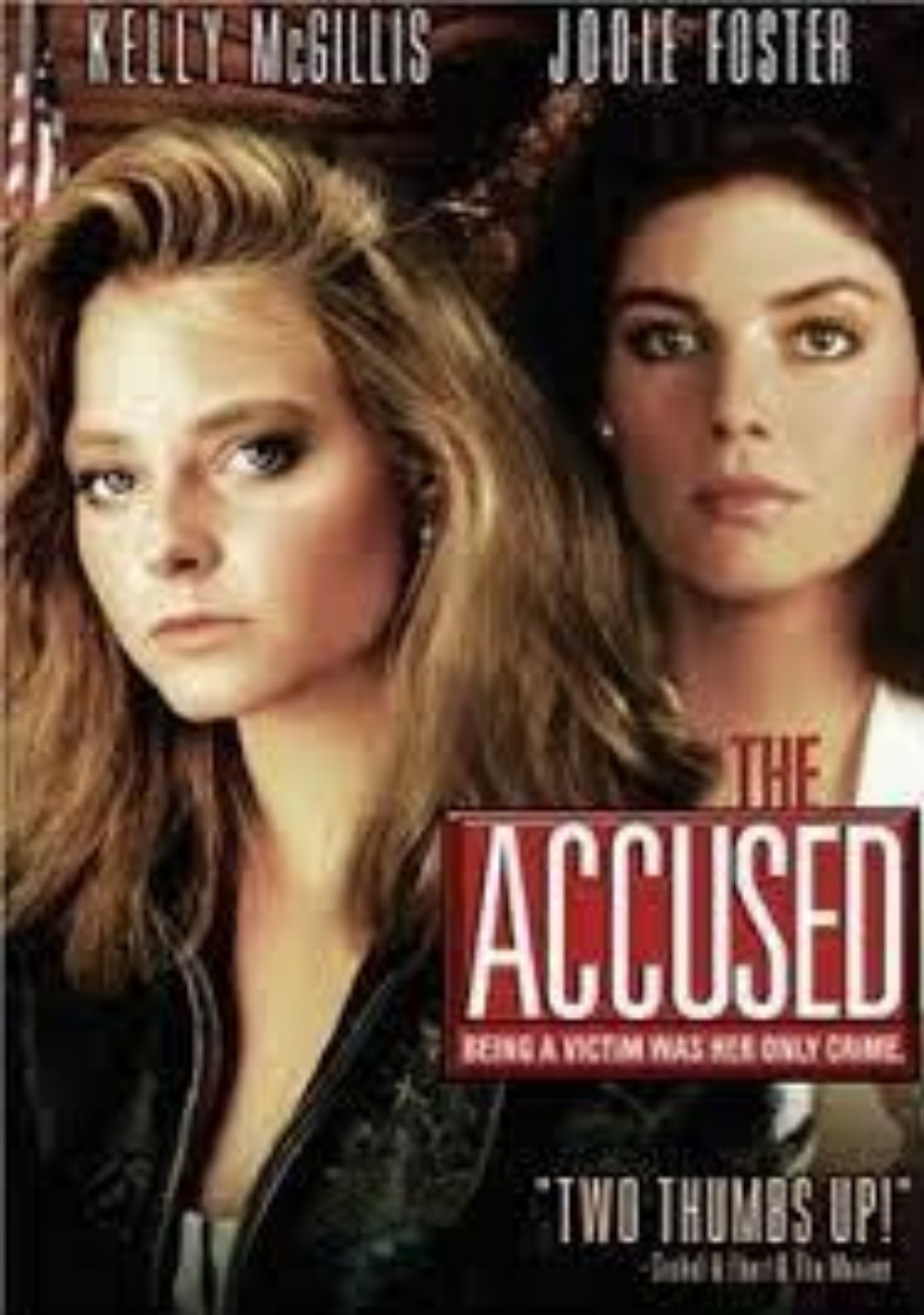

Primena sile - na razne načine

šamaranje, udaranje, stezanje, obaranje, gaženje

Često se pominje **navodni doprinos žrtve silovanju**, kao neka vrsta opravdanja – lascivno i izazovno ponašanje, “šta je tražila kod njega u stanu” ...

Optužena

Primena sile - onesposobljavanje žrtve

- **telesno** – vezivanje, držanje, onesvešćivanje udarcima u glavu
- **psihičko** – davanje alkohola, droge i lekova
seksualno nasilje olakšano supstancama
(drug facilitated sexual assault)

Član 112. KZ RS

(12) **Silom** se smatra i primena **hipnoze** ili **omamljujućih sredstava**, s ciljem da se neko protiv svoje volje dovede u nesvesno stanje ili onesposobi za otpor.

SILOVATELJ IZ LESKOVCA NAPAO U ZAJEČARU

Drogirao, pa silovao nepokretnu devojku

Nepokretnu Zaječarku T. D. (31) silovao je muškarac star oko 50 godina, a silovatelj je prethodno devojku, njenu majku i očuha uspavao narkotikom koji je sipao u sok od narandže.

SUZANA BOŽINOVIC
Zaječar

Silovanje se dogodilo 5. decembra 2012, ali je zaječarska policija istragu silovanja otvorila tek preksinoć. Sanja Dimitrijević, portparol zaječarske policije, navodi da se istražuje da li je u istrazi o silovanju bilo eventualnih propusta službenika MUP-a.

O svemu govori majka (54) silovane devojke M. D., koja teško hoda i sa porodicom živi od socijalne pomoći.

- Tek preksinoć su policajci odveli ćerku na ginekološki pregled, dva meseca posle silovanja - ogorčena je majka.

Silovatelj je toga dana, oko 19 sati, pozvao M. D. i predstavio se kao Zoran Jovanović, vojni policajac, koji je tek premešten iz Niša, pa bi da svrati,

Žrtva: Nepokretna T. D.

POKRAO I STANODAVCA

Na identičan način nedavno je pokraden i stanodavac iz Zaječara. On je dao oglas da izdaje stan, a prevarant je došao, glumio da je zainteresovan, a u ruci je nosio sok sa narkotikom. Kada je vlasnik stana zaspao, ukrao mu je telefon, laptop, novac i nakit. Vlasnik stana je spavao punih 36 sati.

upozna se sa njima jer ovde nema nikoga.

- Stavi za kafu. Dolazim - kazao je „vojni policajac“, i nakon 15 minuta se pojavio na kućnom pragu porodice T. D. noseći kafu i sok od narandže.

Upoznali su se s neznancem za koga su verovali da je novi

komšija. Zatim je silovatelj ponudio sok radi „boljeg upoznavanja“. Pričao im je da je usamljen, da su mu potrebni prijatelji... Ali, zbog narkotika u soku cela porodica je zaspala. Probudili su se tek u osam ujutru.

- Otvorila sam oči, a kapci mi teški. Bila sam u krevetu, a uspavao me je dok sam sedela sama u kolicima kraj stola. Bila sam polugola. Krevet u neredu. Znala sam da me je silovao - govori Tatjana.

Lažni vojnik je iz kuće ukrao mobilne telefone, kašike, tanjire, viljuške, 5.000 dinara, odneo je čak i porodičnu ikonu. Ukućani su odmah pozvali policiju.

- Došla su dvojica uniformisanih policajaca. Nisu čak ni uvidaj izvršili. Nisu hteli ni posteljину da odnesu, da ćerku odvedu na pregled kod ginekologa - navodi majka.

Policija je, međutim, tek preksinoć došla u kuću silovane devojke. Poneli su fotografiju osumnjičenog, a ukućani su ga prepoznali. Ovaj napasnik iz okoline Leskovca, koji je zbog krađa počinjenih posle omamljivanja žrtava, u zatvoru je proveo 10 godina.

Nepokretnu Zaječarku T. D. (31) silovao je muškarac star oko 50 godina, a silovatelj je prethodno devojku, njenu majku i očuha uspavao narkotikom koji je sipao u sok od narandže.

Primena pretnje

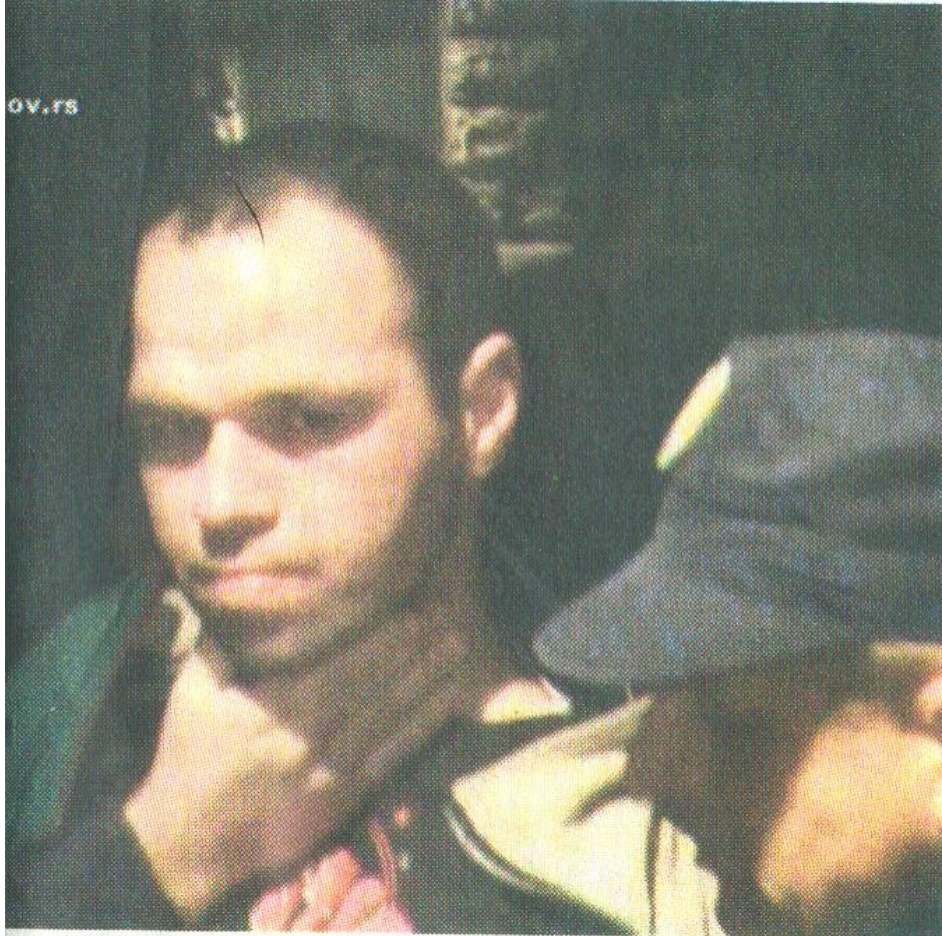
- Očigledna i bliska opasnost koju nasilnik ispoljava prema **životu i telu žrtve ili njoj bliske osobe**
- Cilj pretnje je da se žrtva uplaši da ne bi pružala otpor

**Odsustvo povreda na telu žrtve i napadača
ne isključuje silovanje**

Primena pretnje

- **procena postojanja i karaktera opasnosti je u nadležnosti suda**
 - psihijatrijski pregled žrtve
 - okolnosti slučaja (pronalaženje noža)

17.12.2009.

Uhapšen Saša Mega (30),
zbog sumnje da je
presretao devojke i uz
pretnju nožem ih
prisiljavao na polni
odnos.

**Kod njega je pronađen
nož.**

Član 178. **Silovanje**

(3) Ako je usled dela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila **teška telesna povreda** lica prema kojem je delo izvršeno ili ako je delo izvršeno od strane **više lica** ili na **naročito svirep ili naročito ponižavajući način** ili prema **maloletniku** ili je delo imalo za posledicu **trudnoću**, učinilac će se kazniti zatvorom od **pet do petnaest godina**.

**KVALIFIKOVANI (TEŠKI) OBLICI
KRIVIČNOG DELA SILOVANJA**

Kvalifikovani oblici krivičnog dela silovanja

- **teška telesna povreda** žrtve silovanja
 - silovanje izvršeno od **strane više lica**
 - naročito **svirep** ili naročito **ponižavajući** način
 - prema **maloletniku** - lice koje je navršilo 14, a nije navršilo 18 godina
 - **trudnoća** žrtve **5 do 15 godina zatvora**
-

децембру, у лифту зграде у Источној капији Београда, на Коњарнику, више од сата иживљавао над А. Г. (45), а побегао је кад је један од станара чуо буку.

Нападач је дошао у зграду двадесетак минута пре злочина. Ушао је у лифт и возио се горе-доле све док на 12. спрату није ушла А. Г. Према незваничним информацијама, на 10. спрату он је заглавио лифт, а затим се окренуо према жртви и рекао јој: „Мало сам попио, морам неког да силујем!”

Жена је покушала да се одбрани, али ју је нападач оборио на под. Није теже повређена, али је претрпела велики шок. **Б. В.**

Снимак силоватеља испред лифта

“Politika” 25.05.2010.

Миломир Ненадовић

Серијски силоватељ добрио 20 година затвора

Виши суд у Београду осудио је јуче на 20 година затвора Миломира Ненадовића, одговорног за силовање у лифту зграде у Устаничкој улици у Београду у децембру прошле године, стоји у извештају Танјуга.

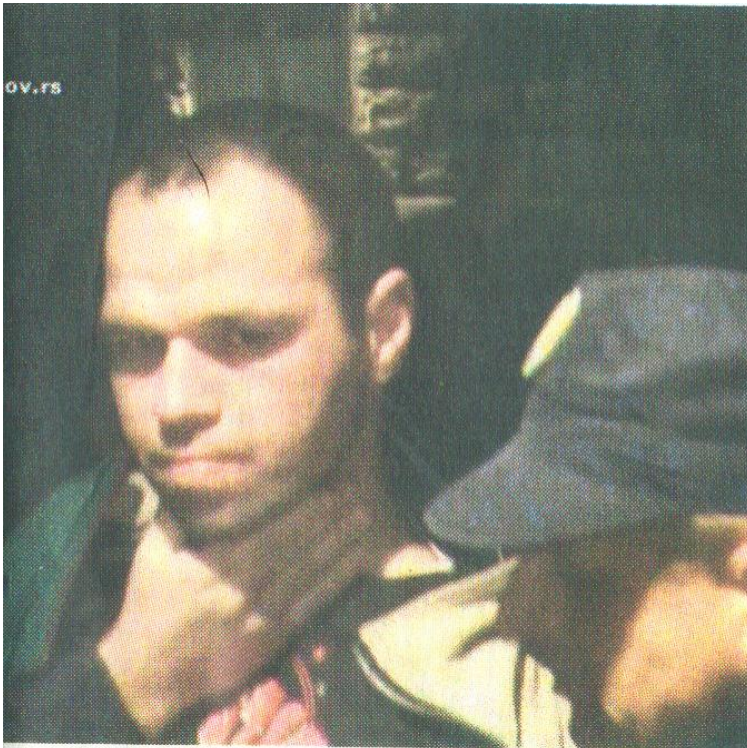
Ненадовићу је изречена јединствена казна затвора од 20 година због „силовања на понижавајући начин”, два покушаја силовања и једне крађе. Пресудом судског ве-

ћа продужен му је притвор, а осуђени има право жалбе у року од 15 дана од пријема писаног отправака пресуде.

Кривичним закоником Србије, за силовање је забрањена казна од две до 15 година затвора, а недавним изменама закона устављено је правило да судови не могу да изричу казне испод законског минимума.

Подсетимо, осуђени се прошле године, у

Ненадовићу је изречена јединствена казна затвора од 20 година због „силовања на понижавајући начин”, два покушаја силовања и једне крађе. Пресудом судског ве-

Sporan stav
pravosuđa
neadekvatno blage
kazne

17.12.2009. Uhapšen Saša Mega (30), zbog sumnje da je presretao devojke i uz pretnju nožem ih prisiljavao na polni odnos. Kod njega je pronađen nož.

Višestruki povratnik u izvršenju ovog krivičnog dela

Prvo silovanje izvršio je **1996.** u 17. godini, **1999.** ponovio je isto krivično delo, a **2004. zbog silovanja na grub i ponižavajući način osuđen je na 4 godine zatvora** (ranije kazna bila od 3 do 15 godina zatvora).

Саша Мега у притвору

Окружни суд у Београду одредио је јуче притвор до 30 дана Саше Меги (30) из Београда, осумњиченом за четири силовања у главном граду. За разлику од исказа датог полицији, у коме је признао сва силовања која му се стављају на терет, Мега је јуче на саслушању код истражног судије променио исказ и признао да је 21. децембра силовао М. Г. (21) у Делиградској улици у центру Београда, а два дана касније и Ј. Ј. (20) у Херцеговачкој улици код Главне железничке станице у Београду.

Према незваничним информација-

ма, Мега је признао и да се сексуално иживљавао над једном женом на Дорћолу и у близини Панчевачког моста, а негирао да је силовао жену у Новом Београду, за шта га полиција сумњичи. Мега се на саслушању код истражног судије правдао да је био пијан и да се не сећа детаља силовања.

Кривичним закоником Србије за силовање је забрањена казна од две до 15 година затвора, а недавним изменама закона установљено је правило да судови не могу да изричу казне испод законског минимума. М. А.

Батић: Хемијска кастрација је решење

Посланик Демокришћанске странке Србије Владан Батић најавио је јуче да ће предложити Скупштини да се по хитном поступку измени Кривични законик увођењем хемијске кастрације за вишеструке силоватеље и педофиле. Батић тврди да је потребно направити и јавно објавити регистар силоватеља и педофила, а „повратницима уградити микрочипове да би се пратило њихово кретање”. Он је навео да се такве казне примењују и у развијеним земљама и да су, на пример у Америци, силоватељи често осуђивани на доживотну робију. Бета

Погубљен сабљом због силовања

Јеменски држављанин осуђен на смрт одсецањем главе јер је признао да је крив за силовање најмање две жене

Ријад – Један Јеменац, који је признао да је крив за силовање, погубљен је јуче у региону Џеде, саопштило је саудијско министарство полиције.

Јеменски држављанин осуђен је јер је силом био упао у једну кућу где је силовао супругу једног Саудијца кога је претукао, као и зато што је силовао

још једну жену, навело је министарство у саопштењу, додајући да се ради о „повратнику”, односно да је Јеменац и раније починио силовања.

Јеменац је погубљен одсецањем главе сабљом. Његовим погубљењем број осуђених на смрт у Саудијској Арабији од почетка године попео се на 67.

Прошле године у тој земљи погубљене су 102 особе, а 2007. погубљено их је 153.

Силовање, убиство, издаја, кријумчарење дроге и крађа уз употребу оружја су у Саудијској Арабији злочини за које је забрањена смртна казна. Бета-АФП

Član 178. **Silovanje**

(4) Ako je usled dela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila **smrt lica** prema kojem je delo izvršeno ili je delo učinjeno **prema detetu**, učinilac će se kazniti zatvorom **najmanje deset godina ili doživotnim zatvorom.**

Kvalifikovani oblici krivičnog dela silovanja

- **teška telesna povreda** žrtve silovanja
 - silovanje izvršeno od **strane više lica**
 - naročito **svirep** ili naročito **ponižavajući** način
 - prema **maloletniku** - lice koje je navršilo 14, a nije navršilo 18 godina
 - **trudnoća** žrtve **5 do 15 godina zatvora**
-

- prema **detetu** - lice koje nije navršilo 14 godina
- **smrt** žrtve

**najmanje 10 godina zatvora
ili DOŽIVOTNIM ZATVOROM**

Vlasti u Indiji su zvanično podigle optužnice protiv petorice muškaraca za **brutalno grupno silovanje** 23-godišnje žene koja je 16. decembra u jednom autobusu u Nju Delhiju napadnuta zajedno sa svojim suprugom, brutalno silovana i posle nekoliko dana **podlegla povredama**. Vlasti navode da će tražiti **smrtnu kaznu**. Šesti napadač je mlađi od 18 godina i biće mu suđeno pred sudom za maloletnike. Protesti širom Indije, demonstranti su zahtevali oštrije zakone o kažnjavanju silovanja, reformu policije i promenu odnosa prema ženama u društvu.

Značaj lekarskog pregleda za dokazivanje kvalifikovanog oblika

- teška telesna povreda - **kvalifikacija**
- naročito **svirep** ili naročito **ponižavajući** način – **karakter povreda**
- prema **maloletniku** ili **detetu** – **procena životnog doba žrtve** (često kod žrtava trgovine ljudima)
- **trudnoća** – **dokazivanje** trudnoće
- **smrt žrtve** – sudskomedicinska **obdukcija**

- Seksualno nasilje dovodi do teških **telesnih i psihičkih poremećaja**.
- Žrtve doživljavaju povećan **rizik od HIV-a i drugih polno prenosivih infekcija**, bolova, bolesti, **neželjene trudnoće**, **socijalne izolacije** i psihičke **traume** (depresija, posttraumatski stresni poremećaj, sklonost ka samoubistvu)
- Neke žrtve mogu da pribegnu **rizičnom ponašanju** kao što je **zloupotreba supstanci** da bi se izborile sa traumom.
- Kako deca žrtve odrastu, seksualno nasilje može **smanjiti njihovu sposobnost da brinu o sebi i drugima**.

Kod žena žrtava silovanja postoji **rizik od neželjene trudnoće** ukoliko je žena bila u generativnom periodu, a ne koristi adekvatnu kontracepciju i ako se pri redovnim mesečnim ciklusima oko polovine ciklusa dogodilo nasilje sa genitalnim kontaktom žrtve i napadača i ejakulacijom

- postkoitalna kontracepcija
- test trudnoće i praćenje

Silovanje kombinovano sa drugim krivičnim delima

- **telesne povrede**
- **ubistvo** – obično ili kvalifikovano
 - čest način: zapušenje nosa i usta
 - zagušenje

S 874/94

N.N. ubica

prodavačica, 41 g

kombinovana asfiktiona

smrt: zatvaranje nosa i

usta i stezanje vrata

sperma nađena u

vagini i na koži butina

U smrtnim slučajevima

obavezna je

sudskomedicinska

obdukcija

Član 179. Obljuba nad nemoćnim licem

(1) Ko nad drugim izvrši **obljubu ili sa njom izjednačen čin iskoristivši duševno oboljenje, zaostali duševni razvoj, drugu duševnu poremećenost, nemoć ili kakvo drugo stanje tog lica usled kojeg ono nije sposobno za otpor**, kazniće se zatvorom od **pet do dvanaest godina.**

Iskorišćavanje stanja nemoći kod žrtve, zbog kojeg ona ne može da pruži otpor
ne pominje se primena sile

Iskoriščavanje stanja nemoći kod žrtve

- duševno oboljenje
- zaostali duševni razvoj
- druga duševna poremećenost – **privremena duševna poremećenost** (alkoholisanost, drogiranost – žurke) - neuračunljivost ili smanjena uračunljivost

Iskorišćavanje stanja nemoći kod žrtve

- telesna nemoć – oduzetost, komatozno stanje
- bilo koje drugo stanje zbog kojeg lice nije sposobno za otpor

Sudskomedicinsko veštačenje

- utvrđivanje obljube ili sa njom izjednačenog čina – kao kod silovanja
- objektivno utvrđivanje psihičke i/ili telesne nemoći žrtve – **psihijatrijski i telesni pregled**
- da li je izvršilac mogao ili morao da primeti da je osoba u stanju u kojem je sa njom zabranjen seksualni kontakt

Član 180. **Obljuba sa detetom**

- (1) Ko izvrši **obljubu ili sa njom izjednačen čin** sa **detetom**, kazniće se zatvorom od pet do dvanaest godina.
- (2) Ako je usled dela iz stava 1. ovog člana nastupila **teška telesna povreda** deteta prema kojem je delo izvršeno ili je delo izvršeno od strane **više lica** ili je delo imalo za posledicu **trudnoću**, učinilac će se kazniti zatvorom od pet do petnaest godina.
- (3) Ako je usled dela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila **smrt deteta**, učinilac će se kazniti zatvorom od najmanje deset godina ili **doživotnim zatvorom**.

Član 112. KZ

Značenje izraza u ovom zakoniku

- (8) **Detetom** se smatra lice koje nije navršilo četrnaest godina.
- (9) **Maloletnikom** se smatra lice koje je navršilo četrnaest godina, a nije navršilo osamnaest godina.
- (10) **Maloletnim licem** smatra se lice koje nije navršilo osamnaest godina.

- Obljuba nad detetom (lice koje nije navršilo 14 godina) – **i bez primene sile**
- Usled telesne nerazvijenosti deca su **nesposobna da pružaju otpor** i zbog duševne nezrelosti **nesvesna svojih postupaka**

SVAKA POLNA RADNJA SA DETETOM

(DOBROVOLJNA ILI NASILNA)

PREDSTAVLJA KRIVIČNO DELO

- Značajno je naglasiti da kod male dece, kod koje još nije završen rast i potpuno anatomsko formiranje polnih organa, pokušaji potpune penetracije polnim udom u vaginu ili čmar, čak i kada napadač nije primenio silu, najčešće dovode do vidljivih i značajnih povreda zbog nesrazmere u veličini između polnog organa napadača i telesnih otvora deteta.
- Kod rano sazrelih devojaka koje izgledaju starije – pitanje **da li je okrivljeni mogao da zna njeno životno doba**

76-godišnji Roman Polanski uhapšen je 26.09.2009. na osnovu američke poternice prilikom dolaska na filmski festival u Cirihi, gde je trebalo da dobije nagradu za životno delo.

Polanskom je suđeno u SAD 1978. zbog seksa sa 13-godišnjom devojčicom, ali je pobjegao pre izricanja presude.

SAD zahtevaju da Polanski bude izručen zbog krivičnog dela za koje je, prema američkom zakonu, predviđena maksimalna kazna od dve godine zatvora.

u KZ Srbije do 12 godina

DOKAZIVANJE KRIVIČNIH DELA PROTIV POLNE SLOBODE U SUDSKOM POSTUPKU

Dokazivanje seksualnog napada

- **Okolnosti slučaja - istražne radnje**
- **Pregled žrtve**
- **Identifikacija i pregled izvršioca (izvršilaca) -**

Zadaci kliničkog sudskomedicinskog pregleda kod žrtava krivičnih dela protiv polne slobode

1. utvrđivanje i dokumentovanje telesnih **povreda**
- opis, fotografisanje, klasifikacija, kvalifikacija
2. utvrđivanje **obljube** ili sa njom izjednačenog čina
3. obezbeđivanje materijala za traseološku analizu
- **biološki tragovi**
4. obezbeđivanje materijala za **toksikološku** analizu - alkoholisanost, uticaj droga i lekova
5. obezbeđivanje materijala za skrining **krvnih i polno prenosivih infekcija**
6. utvrđivanje **psihičke traume**

TELESNI PREGLED ŽRTVE

Nalazi pregleda i znaci silovanja variraju i zavise od sledećih faktora:

- starost žrtve
- vremenski interval od napada
- prethodni polni odnos
- prethodne trudnoće, pobačaji i porođaji
- pružena prva pomoć žrtvi
- vaginalno ispiranje
- kupanje
- promene odeće

TELESNI PREGLED ŽRTVE

- **Ne prati se** posle akta silovanja
- **Ne menjati odeću** ili je poneti sa sobom
- **Pregled treba izvršiti što pre**
 - da bi ostali biološki tragovi
 - da povrede ne bi iščezle - obično su lake TP koje brzo prolaze bez traga (krvni podlivi, oguljotine i nagnječine kože i sluzokoža)

- Vremenski interval protekao od izvršenog seksualnog nasilja do pregleda žrtve kritičan je za nalaz, posebno u odnosu na povrede genitalnih organa
- Ukoliko se pregled ne izvrši **u prva 72 sata**, verovatnoća da će biti dokumentovane genitalne povrede značajno se smanjuje - povrede na sluzokoži polnih organa veoma brzo zaceljuju (biološki tragovi mogu nestati)

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
К.бр. /2011
Дана, 29.11.2011. године
Београд
Савска бр.17-а

Naredba suda za **veštačenje**
povreda kod žrtve - **7 godina**
posle navodnog silovanja

НАРЕДБУ

Одређује се вештачење телесних повреда оштећене Зл
А, које је задобила приликом извршења кривичног дела
силовања дана 08.10.2004. године, а на основу медицинске документације
у списима предмета.

Ово вештачење се поверава проф др Слободану Савићу,
специјалисти судске медицине, који је дужан да у року од 30 дана од дана
пријема наредбе достави налаз и мишљење у довољном броју примерака
за суд и странке.

Председник већа-судија
М. с.р.

За тачност отправка тврди и оверава:

Primarnu kliničku forenzičku procenu
podnosilaca pritužbi i osumnjičenih za
seksualni napad treba da sprovode
**samo lekari i medicinske sestre koji su
stekli specijalistička znanja, veštine i
stavove** tokom teorijske i praktične
obuke

SAVREMENA SUDSKOMEDICINSKA EKSPERTIZA U KRIVIČNIM DELIMA SEKSUALNOG KRIMINALITETA

Prof. dr Đorđe Alempijević

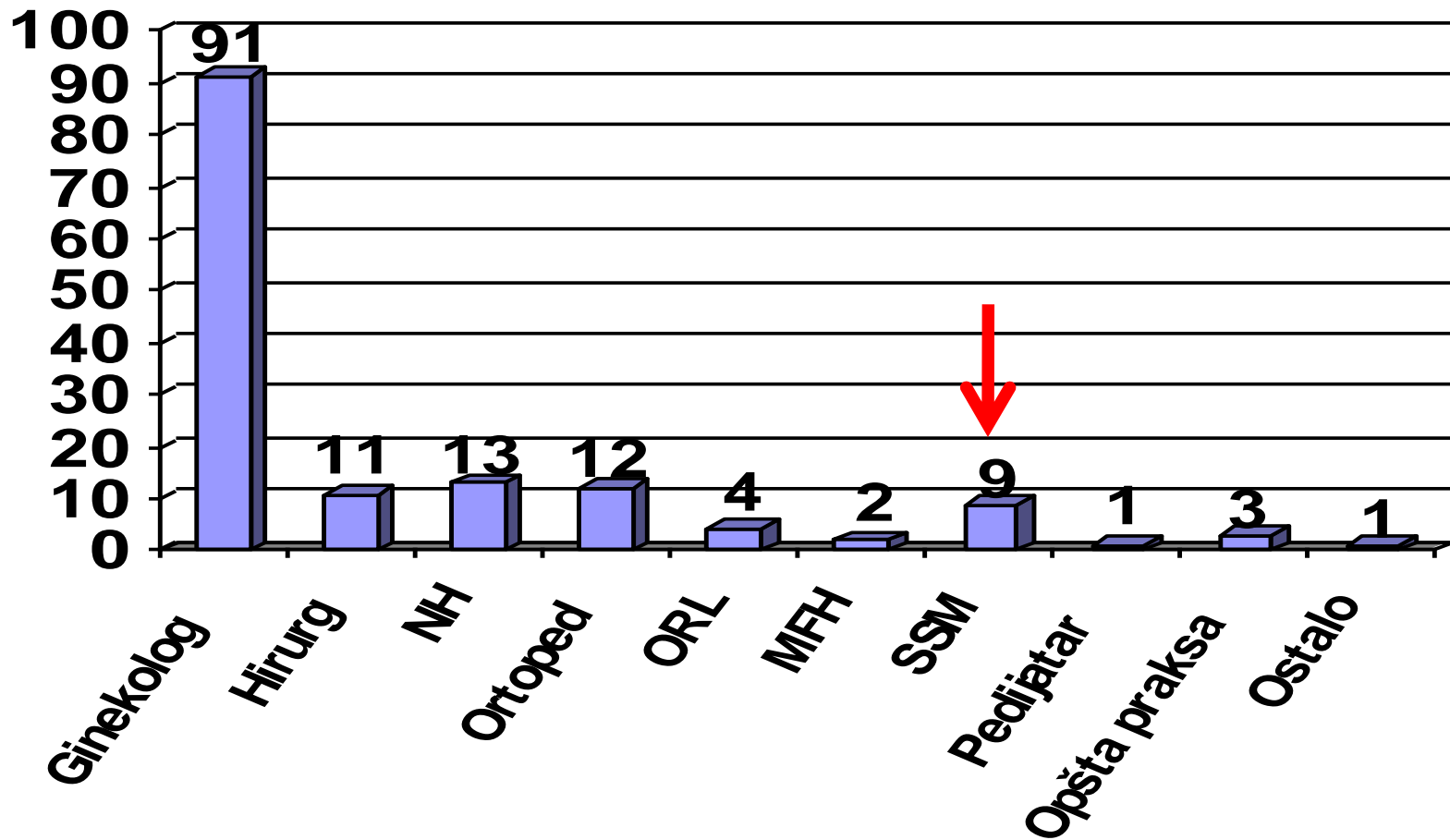
Doktorska disertacija Medicinski fakultet u
Beogradu, 2005.

Mentor: prof. dr Slobodan Savić

Istraživanje 113 slučajeva procesuiranih u
Okružnom sudu u Beogradu – analiza sudskih
spisa, dokaznog postupka i donetih presuda

- **Loš kvalitet medicinske dokumentacije**
 - pregled obavljali needukovani lekari
- Česta greška - vršen **samo ginekološki pregled bez opšteg telesnog pregleda**

propusti u utvrđivanju ekstragenitalnih povreda

učestalost angažovanja lekara po specijalnostima
izuzetno retko uključeni specijalisti sudske medicine

- **Nemogućnost dokazivanja** krivičnog dela silovanja

**LOŠIM MEDICINSKIM POSTUPKOM U
DOKAZIVANJU SEKSUALNOG NASILJA “ŠTITE SE”
IZVRŠIOCI**

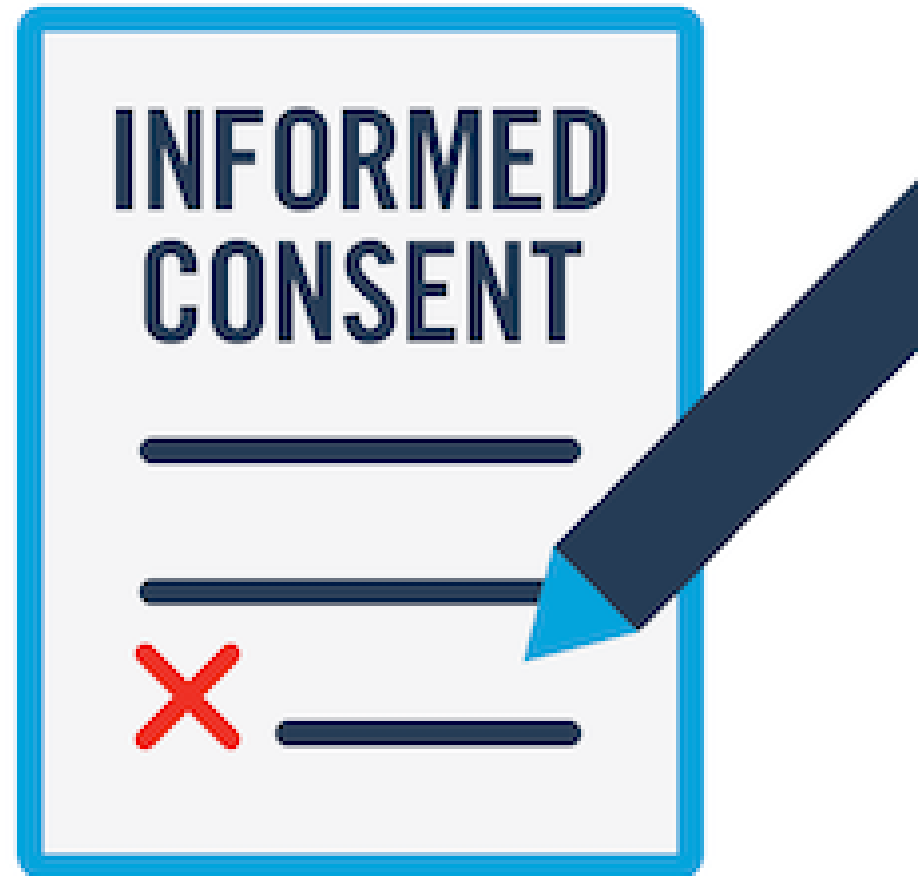
SILOVANJE JE TEŠKO DOKAZATI, A JOŠ TEŽE NEGIRATI

Zvezda Mančester
Junajteda Cristiano
Ronaldo **oslobođen**
je optužbi da je
silovao dve devojke
zbog nedostatka
dokaza, javlja BBC.

**Pismeni
pristanak**

treba da se
dobije pre
pregleda
(**informed
consent**)

Ko treba da vrši pregled?

edukovan tim - najbolja kombinacija:

specijalista sudske medicine – ili drugi lekar
osposobljen da adekvatno izvrši **spoljašnji**
telesni pregled

specijalista ginekolog
ginekološki pregled

psihijatar (psiholog)

- dokazivanje psihičkih posledica (pretnja)
- psihološka pomoć i podrška žrtvi

- Najbolje na jednom mestu da bi se skratilo vreme pregleda i izbeglo dodatno maltretiranje žrtve
- Izbegavanje sekundarne viktimizacije – nepotrebno ponavljanje izjava

Anamnestički podaci o događaju

-Ako je žrtva već dala podatke drugom profesionalcu, na primer, policajcu, **nije neophodno da on ili ona ponavlja detalje** forenzičaru.

-Detalje navoda treća strana može dati forenzičaru, a zatim ih, ako je potrebno, on može razjasniti sa žrtvom.

-Žrtvi može biti teško da opiše **oralne i analne penetrativne seksualne napade**, tako da će lekar možda morati da postavlja direktna pitanja u vezi sa ovim radnjama

KOMPLETAN TELESNI PREGLED

potpuno skinute osobe

Potvrda o primenjenoj sili

- dijagnostikovane, opisane i fotografisane **povrede**
- **odsustvo povreda ne isključuje silovanje primenom sile** - više napadača fiksira žrtvu i sprečava njen otpor, velika nesrazmera u snazi između žrtve i napadača, iznenadan napad

POVREDE

Ekstragenitalne

- poglavina
- lice - oko nosa i usta zbog zapušenja šakom
- vrat
- ruke
- dojke
- trbuh
- unutrašnje strane butina
- zadnjica

Genitalne – spoljašnji i unutrašnji polni organi

VRSTA EKSTRAGENITALNIH POVREDA

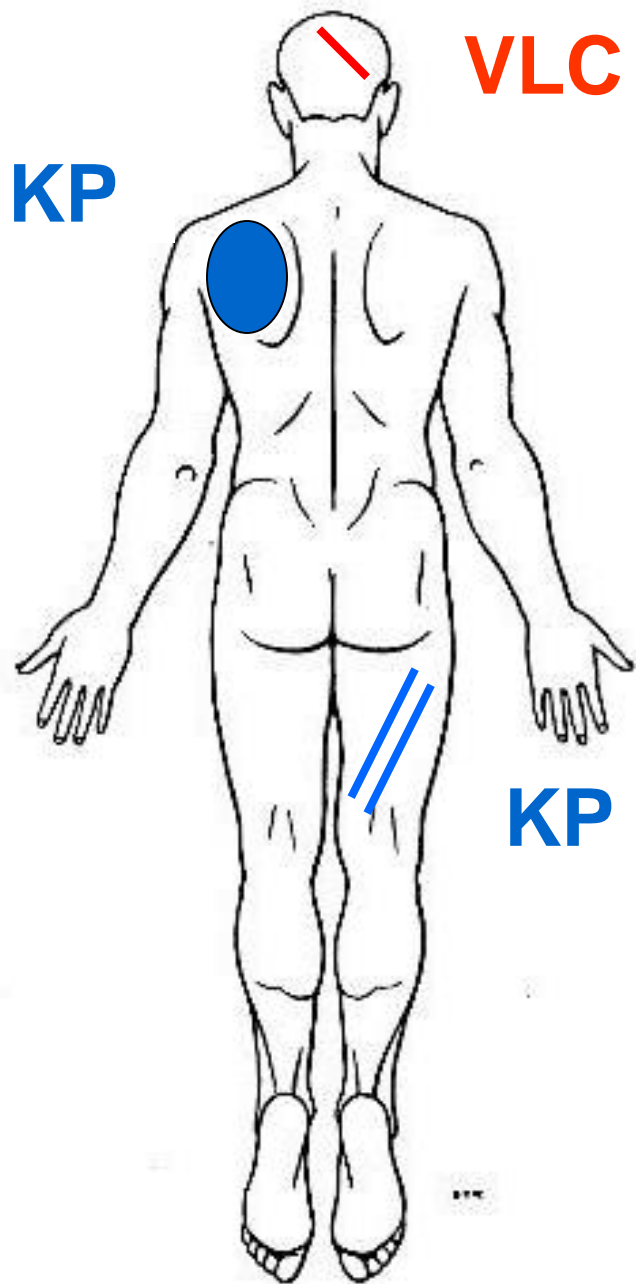
klasifikacija

Mehaničke

- dejstvo tupine – oguljotine, krvni podlivi, nagnječinke, razderine
- sekotine – dejstvo oštrice
- ubodine – dejstvo šiljka
nož ima i oštricu i šiljak

Asfiktičke

- zapušenje nosa i usta šakom
- stezanje vrata šakom / šakama

Nalaz ustanovljen
pregledom treba da bude
dokumentovan na
shemama i fotografijama

fotografisanje povrede sa razmernikom

**Vučenje
za kosu**

- **Pregled poglavine** otežan kada žrtva ima gustu i dugu kosu - manji krvni podlivi se teško utvrđuju
- Nedostatak pramenova kose - **traumatska alopecija** zbog čupanja kose
- Pri čupanju većeg broja vlasi jednovremeno može doći i do avulzije skalpa sa nastankom krvnih podliva

**pritisak na nos i usta šakom
da bi se sprečilo vrištanje i
zvanje upomoć**

**Spoljašnje i
unutrašnje
povrede nosa i
usta**

krvni podlivi (ovalni, kružni od jagodica prstiju),
oguljotine (lučne, crtaste ogrebotine od noktiju),
nagnječine, razderine sluzokože usana i desni, povrede
zuba

lučna crtasta oguljotina uzrokovana pritiskom noktiju

povrede koje su medicinski lake
i brzo prolaze bez traga

mogu biti dijagnostički značajan indikator nasilja

stezanje vrata šakom ili šakama

stezanje vrata šakama

Tačkasti krvni podlivi na
vežnjačama, koži lica i
sluzokoži usne
duplje – asfiksiju

**Tačkasti krvni podlivi na
nepcu** mogu ukazati na
oralnu penetraciju

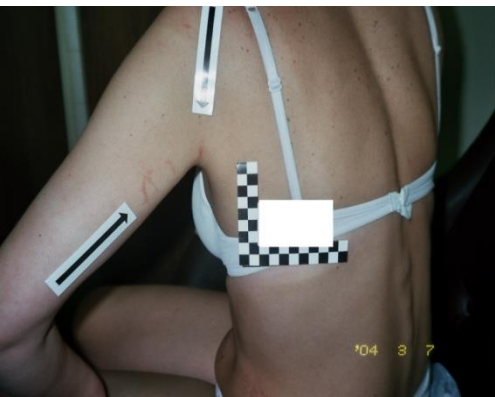
stezanje šakama

krvni podlivi u obliku jagodica

prstiju ili celih prstiju

raspored pri hvatanju

UDOVI

raspored prstiju pri hvatanju

S-028109

oguljotine od vezivanja ruku

Ujedine

na vratu, ramenima,
grudima i zadnjici
usled **usisavanja** ili
ujedanja

IDENTIFIKACIJA SILOVATELJA

tragovi zuba forenzička odgontologija
ostaci pljuvačke bris – DNK analiza

TEŽINA POVREDA

(kvalifikacija)

- lake - najčešće
- teške
- smrtonosne

Opsežni krvni podlivi

po celom telu žrtve
silovanja

Krvni podlivi na unutrašnjim stranama butina
od nasilnog rasmicanja butna

S-0281 /09

Odbrana od napadača

odbijanje oruđa

hvtanje oruđa

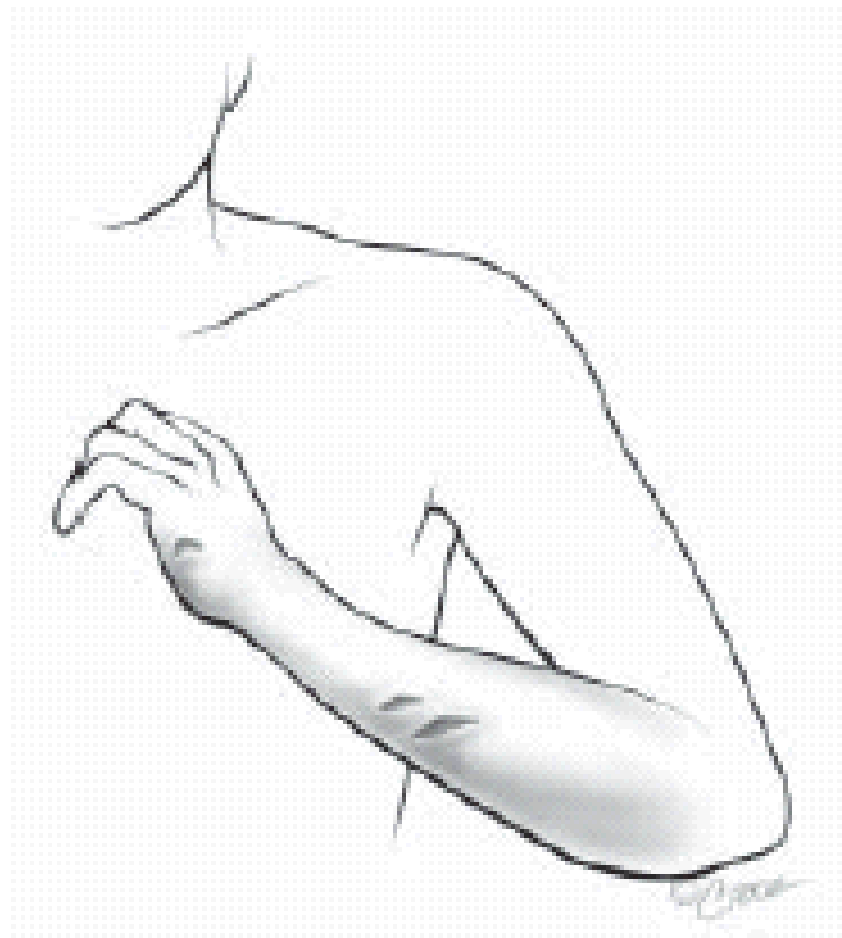
Odbrambene povrede (krvni podlivi)

Odbrambene povrede (sekotine)

odbijanje oruđa

Odbrambene povrede (sekotine)

hvatanje oruđa

SILOVANJE

žrtva

osumnjičeni napadač

prugaste oguljotine od noktiju žrtve
odbrambene povrede na napadaču

žena se obično brani noktima i zubima

Dokazivanje seksualnog napada

- **Potvrda skorašnjeg polnog odnosa**
 - znaci snošaja ili razdevičenja
 - prisustvo semene tečnosti u telesnim otvorima žrtve

GENITALNE POVREDE

ginekološki pregled

- Povrede genitalija su najvažniji dokaz seksualnih delikata, a pregled treba obaviti ispravnim redosledom da se ne izgube važni forenzički dokazi
- Genitalne povrede ne nastaju obavezno u svim slučajevima silovanja, tako da **odsustvo ovih povreda ne isključuje silovanje**
- **Povrede spoljašnjih polnih organa** – krvni podlivi, oguljotine, nagnječine, razderine

S-0281 109

krvni podliv na velikoj stidnoj usni

GENITALNE POVREDE

ginekološki pregled

- **devičnjak** (hymen) – **razdevičenje** (defloratio) usled prvog prodora polnog uda ili nekog predmeta dovoljne debljine da dovede do povrede devičnjaka

21.11.2005. **Ubistvo 13-godišnje devojčice**
višestruke ubodine

Izvršilac 42-godišnji muškarac, ranije
pravosnažno osuđen za silovanje maloletnice
sumnja na silovanje

intaktan
devičnjak

nije bilo znakova
seksualnog napada

FOTOGRAFIJE: NENAD KOJADINOVIĆ, VESNA LALIĆ, ANDREJ ISAKOVIĆ

**DRAGAN NIKOLIĆ
ČOMBE (50), SUROVI
UBICA I SILOVATELJ**

Mesto kod
železničke stanice
u Batajnici, gde
je pronađena
ubijena Tamara

ZAKLAAO DEVOJČICU koja je htela da mu pomogne!

**NAJVEĆI SRPSKI
MONSTRUMI**

Na njihovim rukama je krv nevinih žrtava. Njihovi zločini šokirali su celu Srbiju. Najnoviji serijal "Alo!" predstavlja vam najveće srpske zlotvore u poslednjih nekoliko decenija.

Srbiju - nožem je izbo 19 puta u srce i leđa!

Devojčica je umirala, a svirepi ubica ju je pljačkao! Uzeo joj

**Cerio se
u sudnici**

Tokom izricanja presude Nikolić je pokazivao strašnu ravnodušnost.

Tamarin roditelji zabrinuti što se nije vratila iz škole krenuli su da je traže. U šiblju pored pruge unakaženo telo našao je devojčin deda.

Nekoliko dana je trajala policijska po-

17.5.2007. Dragan Nikolić Čombe (44) osuđen je u Okružnom sudu u Beogradu na **40 godina zatvora objedinjenom kaznom**, jer je na podmukao način ubio T. I. (13) u Batajnici i za **obljebu i protivprirodni blud** nad N. S. (12) u Opovu.

Nesumnjivo je utvrđeno da je Nikolić *21.11.2005.* na putu u blizini Železničke stanice u Batajnici, na podmukao način ubio T... kada je devojčica prišla da mu pruži pomoć, pošto je pao, on joj je kuhinjskim nožem zadao 19 smrtonosnih uboda u leđa i grudi - rekla je u obrazloženju presude sudija Mirjana Ilić.

Jedan od slučajeva, zbog kojih je 2019. godine u KZ RS vraćena kazna doživotnog zatvora

**OBLJUBIO
DEVOJČICU DOK
JE BILA U NESVESTI**

Nikolić je u junu 2005. godine tada desetogodišnju S. N, koju je poznao, izveo iz škole, odveo u šumarak, gde ju je zverski pretukao, a zatim, silovao.

Devojčica je bila u nesvesnom stanju, a kada se probudila bila je naga i pokrivena grmljem. Lekari su konstatovali rascep himena, potres mozga i brojne modrice po telu.

Draganu Nikoliću

Posle zločina,

umrljan T

marinom

lju, o

je da

i r

i z

s n

v r

me

po

vo

pro

p o r

njenog

masakri

tela i ušao u

od napuštenih

gde je od krvi oprao iakni

Posebna pažnja je potrebna da se napravi razlika između rupturiranog himena i određenih oblika netaknutog himena

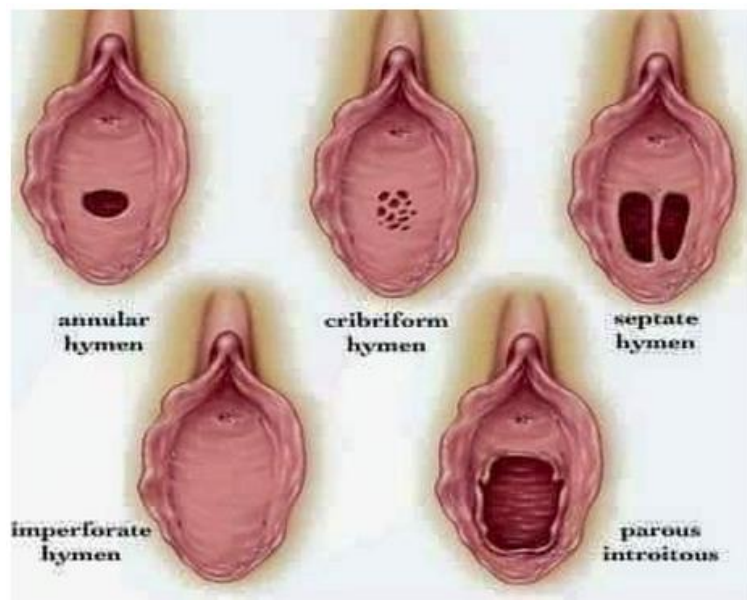
devičnjak

oblik: anularan

- otvor, ivice
- obod

drugi oblici

(septus, fimbriatus, cribriformis)

urođeni usek

ne zahvata celu širinu oboda
od ivice do osnove

rascep

zahvata celu širinu oboda

sveži - 3 do 5 dana

stari

jako elastičan devičnjak dozvoljava penetraciju u vaginu bez stvaranja zacepa na obodu himena
nalaz anatomski celog devičnjaka (ukoliko se isključi elastični devičnjak) siguran je dokaz da nije izvršeno razdevičenje

GENITALNE POVREDE

ginekološke pregled

- **unutrašnji polni organi** - povrede često odsutne
- povrede **zidova vagine** (krvni podlivi, oguljotine, rascepi) češće nastaju (naročito **rascepi**) kod starijih žena i dece i kada je penetracija vršena nekim predmetom
- **Krvarenje iz vagine** pobuđuje sumnju na postojanje povrede
- **čmar** i njegova okolina - oguljotine, krvni podlivi, fisure, rascepi

IZBEĆI POGREŠNO TUMAČENJE NALAZA I POVREDA

- ekstragenitalne povrede od grubljeg voljnog polnog akta - ujedine na vratu, oguljotine od noktiju
- genitalne povrede mogu nastati i tokom dobrovoljnog polnog odnosa
- crvenilo sluzokože usmine protumačeno kao sigurni znak povrede
- povrede čmara mogu nastati i kod dugotrajnog zatvora (opstipacije)

fiziološka pigmentacija kože oko čmara

pogrešno tumačena kao znak dugotrajnog nasilja i ponavljanih analnih penetracija

29.09 2003.

SAMOPOVREĐIVANJE - lažno optuživanje za silovanje
posle voljnog polnog akta - kajanje, sramota, strah od
okoline

IZMISLILA SILOVANJE I MANIJAKA

■ Tridesetogodišnja Beograđanka M. N. mislila da će se njen bivši mladić sažaliti i vratiti joj se kada u novinama pročita strašnu vest

BEOGRAD - Tridesetogodišnja Beograđanka M. N. lažno je prijavila policiji da je u noći između nedelje i ponedeljka silovana na parking u Vračaru, misleći da će se tako pomiriti sa bivšim dečkom!

Devojka je, kako saznajemo, psihički bolesnik i smeštena je u bolnici „Laza Lazarević“.

Kako nam je rečeno u policiji, izvršene su sve provere i lekarski pregled, nakon čega je utvrđeno da je devojka sa-

mu sebe povredila.

Kako nezvanično saznajemo, M. N. je u novinama čitala o slučajevima serijskih silovatelja, koji su poslednjih nedelja harali Beogradom. Želela je da i njen slučaj bude objavljen u medijima kako bi se bivši dečko sažalio na nju i vratio joj se.

M. N. je u ponedeljak oko 16 časova pozvala policiju i prijavila da ju je tokom noći manijak seksualno zlostavljao, nabijajući joj šaku u analni otvor na parking u Ulici cara Nikolaja Drugog. Ona je poli-

cajcima objasnila da ju je manijak najpre opljačkao, a potom se i seksualno izživljavao nad njom. Devojka je, čak, dala i opis napadača.

Pošto je obilno krvarila iz analnog otvora, pregledali su je lekari i utvrdili da je reč o samopovređivanju. Zasad se ne zna na koji način je sebi nanela povrede. Policiji je na licu mesta bilo sumnjivo što je M. N. tek nakon više od 12 sati prijavila ceo slučaj. Nakon toga je odvedena u stanicu, gde je ustanovljeno da je reč o lažnom prijavljivanju. (Z. N.)

BEOGRAD - Tridesetogodišnja Beograđanka M. N. lažno je prijavila policiji da je u noći između nedelje i ponedeljka silovana na parkingu na Vračaru, misleći da će se tako pomiriti sa bivšim dečkom!

Kako nezvanično saznajemo, M. N. je u novinama čitala o slučajevima serijskih silovatelja, koji su poslednjih nedelja harali Beogradom. Želela je da i njen slučaj bude objavljen u medijima kako bi se bivši dečko sažalio na nju i vratio joj se.

Pošto je obilno krvarila iz analnog otvora, pregledali su je lekari i utvrdili da je reč o samopovređivanju. Zasada se ne zna na koji način je sebi nanela povrede. Policiji je na licu mesta bilo sumnjivo što je M. N. tek nakon više od 12 sati prijavila ceo slučaj. Nakon toga je odvedena u stanicu, gde je ustanovljeno da je reč o lažnom prijavljivanju. (Z. N.)

Primena pretnje

- **procena** postojanja i karaktera opasnosti je u **nadležnosti suda**
 - okolnosti slučaja (pronalaženje noža)
 - psihijatrijski pregled žrtve
- diskusija sa sudijom na jednom predavanju o **crvenilu sluzokože vagine** kao sigurnom dokazu primene pretnje bez upotrebe sile kod silovanja

OBEZBEĐIVANJE MATERIJALA ZA TRASEOLOŠKU ANALIZU

BIOLOŠKI TRAGOVI

sperma, pljuvačka, krv, dlake, epiderm

tragovi izvršioca na žrtvi

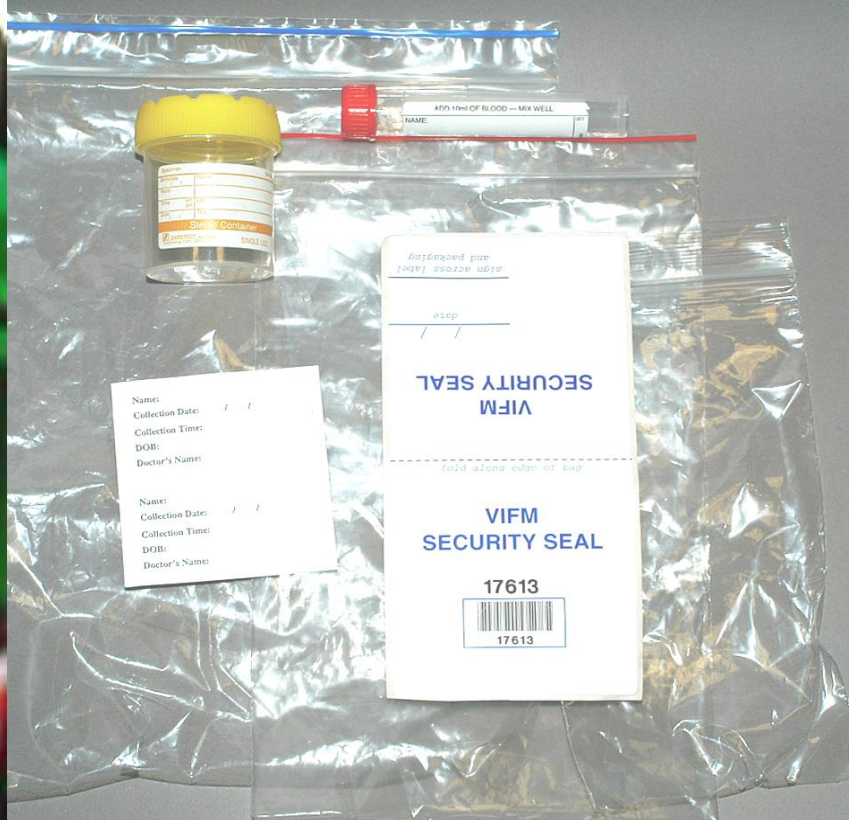
tragovi žrtve na izvršiocu

DNK analiza

- **Referentni uzorak žrtve za DNK analizu** - bris bukalne sluznice
- **Brisevi** – obavezni bez obzira na anamnestičke podatke
 - spoljašnjih polnih organa
 - unutrašnjih polnih organa
zadnji svod vagine i spoljašnji otvor grlića materice
 - čmara i međice
 - usne duplje – svodovi usana i zidovi usne duplje
 - drugo - ujedine
- **Podnokatni sadržaj ili nokti**
- **Flake** – dlake glave i pubične dlake

Kompleti za pregled (*engl. examination kit*) sadrže neophodna sredstva koja omogućavaju da se biološki uzorci sistematično prikupe

ujed
pljuvačka

Uzimanje
brisa sa
površine kože

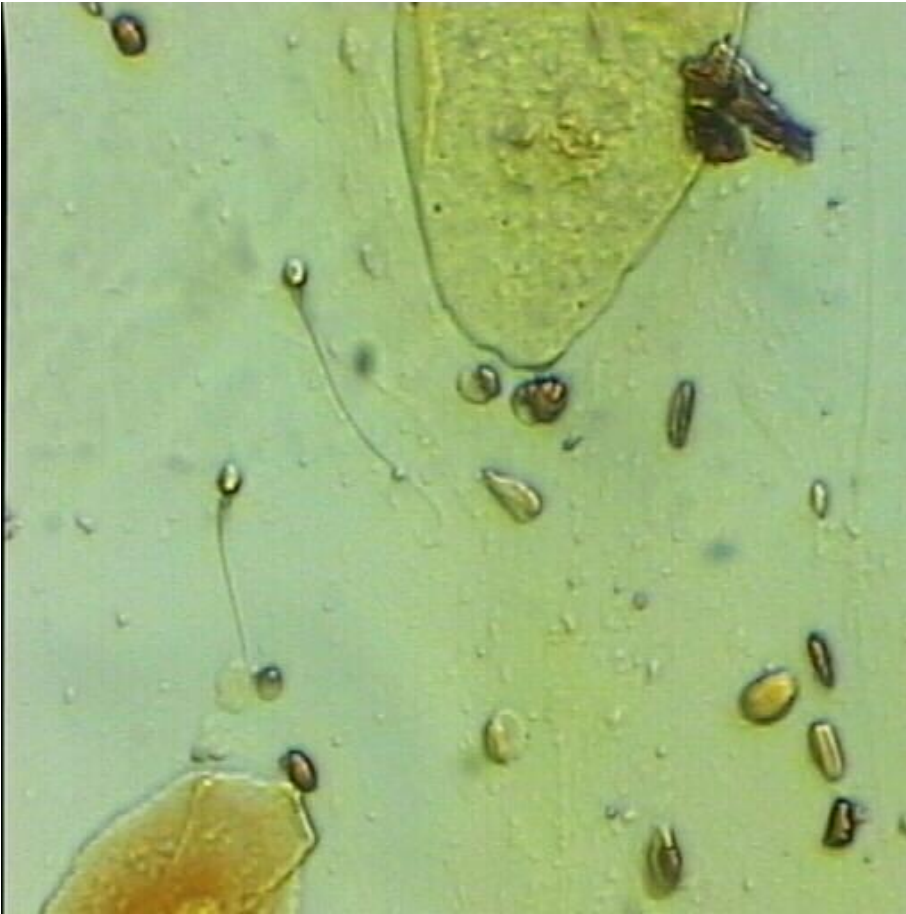
SEMENE MRLJE - mesto nalaženja

- polni organi muškaraca i žena, živih ili mrtvih (brisevi – spermatozoidi mogu ostati živi i nekoliko dana posle smrti)
- oko čmara ili u pravom crevu
- u polnom predelu, na butinama i na drugim delovima tela
- u usnoj duplji
- na rublju i odeći žrtve i izvršioca
- na predmetima iz okoline

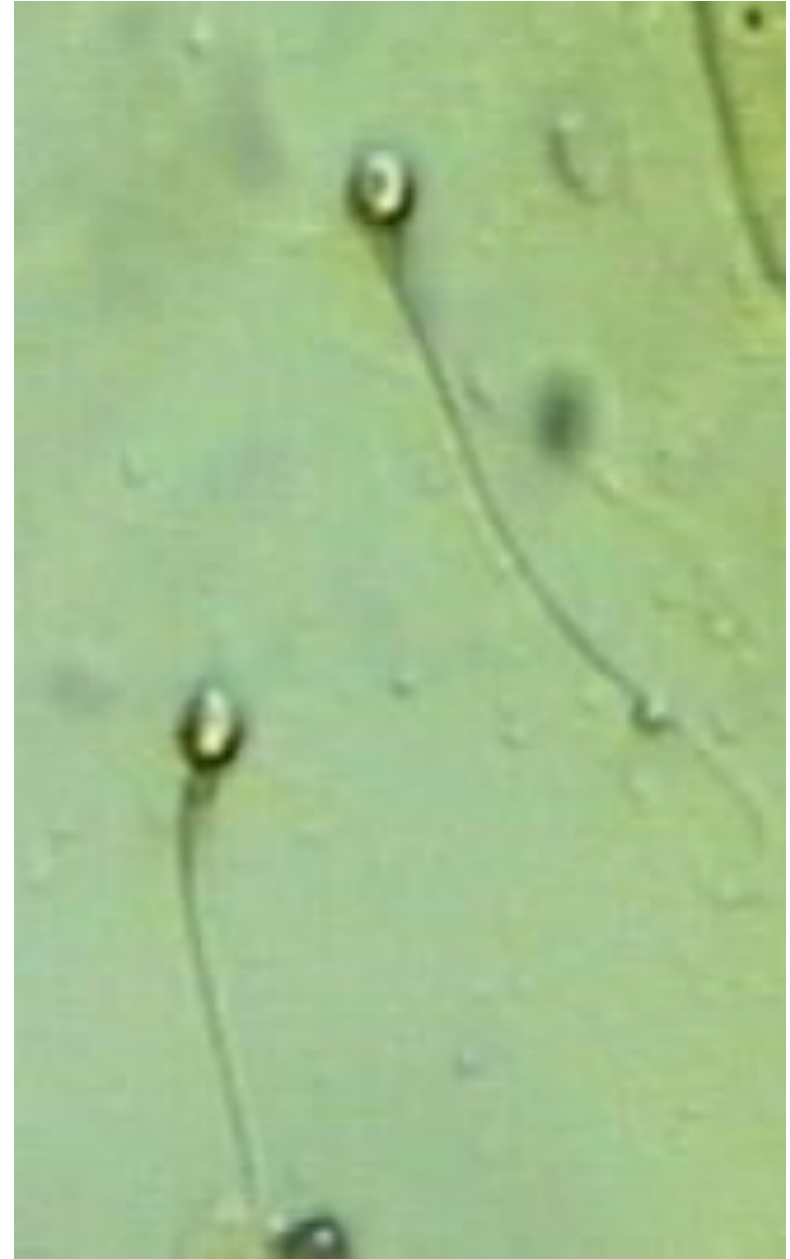
Da li je sperma?

- dokazivanje **kisele fosfataze**
- **mikroskopsko - kristalografsko** kristali sperme
- **PSA** - prostate specific antigen
- **mikroskopsko - citološko** - prisustvo **spermatozoida**

**jedan ceo spermatozoid
dovoljan i siguran
dokaz prisustva sperme**

Negativan nalaz spermatozoida i kristala ne isključuje da je u pitanju sperma

spermatozoidi mogu

- **nedostajati** - kod azoospermije, zbog duboke starosti, rane mladosti, teških bolesti, sterilnosti, oboljenja polnih organa, učestalih ejakulacija
- **naknadno iščeznuti** iz sperme (raspadanjem)
- obrazovanje kristala sperme može biti otežano

Da li je ljudskog porekla?

- **mikroskopski** - oblik i veličina spermatozoida
- **precipitacija** - specifične ljudske belančevine

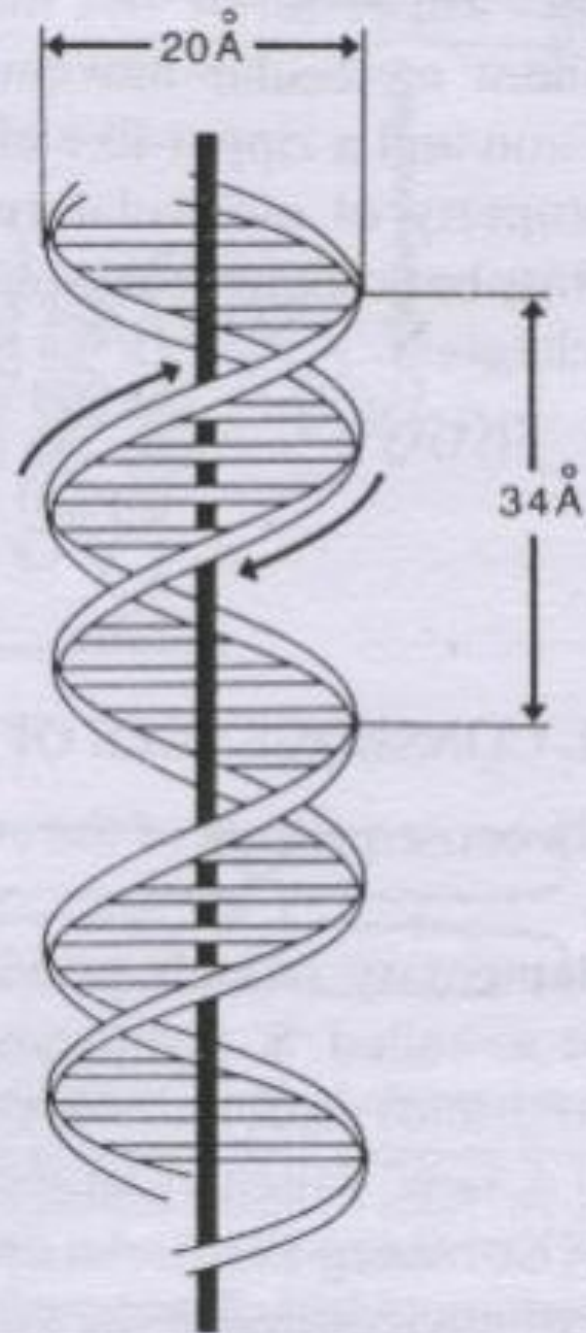
Od koje osobe potiče?

- **DNK analiza**

DNK profil sperme
nađene kod žrtve
silovanja može se
uporediti sa DNK
profilom osumnjičenog
izvršioca

SIGURAN METOD

Ranije **kod sekretora**
bilo moguće samo
isključenje na osnovu
krvnih grupa

Rođenje forenzičke genetike

22. Nov. 1983. Lynda Mann pronađena mrtva

FSS: Napasnik ima A krvnu grupu (kao i 10 % populacije)

31. Jul 1986. Dawn Ashworth ubijena

FSS: Napasnik takođe ima A krvnu grupu

Richard Buckland uhapšen (i priznao)

Ali ima krvnu grupu O!

Sir Alec Jeffreys sprovodi DNK analize

Buckland je bio NEVIN

Svi muškarci iz Leicestershire su tipizirani, ni jedan profil se ne poklapa sa tragovima

Kafanske priče mogu biti opasne: Ian Kelly

priznao da je dao krv umesto Collina

Pitchforka

**Podnokatni sadržaj ili
nokti**

SILOVANJE

žrtva

osumnjičeni napadač

ispod noktiju žrtve ostaci epiderma napadača, čiji se DNK profil može uporediti sa DNK profilom osumnjičenog

DLAKE

- dlake žrtve na napadaču
- dlake napadača na žrtvi
- dlake žrtve i napadača na oruđu, odeći i predmetima iz okoline

**raspored dlaka
način odigravanja događaja**

IDENTIFIKACIJA NAPADAČA

izgled dlaka

DNK analiza

PRIMER - žena silovana i pretučena do smrti

U toku obdukcije na žrtvi su nađeni brojni pramenovi njenih dugih smeđih dlaka, ali su **na dlanu desne šake nađene kratke sede dlake, identične sa dlakama kose izvršioca**. On je izjavio da ju je držao za kosu i udarao glavom o pod, pri čemu se ona branila i pri tom ga je čupala za kosu.

OBEZBEĐIVANJE MATERIJALA ZA TOKSIKOLOŠKU ANALIZU

- alkoholisanost, uticaj droga i lekova

OBEZBEĐIVANJE MATERIJALA ZA TOKSIKOLOŠKU ANALIZU

- Krv i brisevi nozdrva – akutno uzimanje
- Mokraća – akutno i ranije uzimanje
- Flake kose – ranije uzimanje
(deponovanje otrova)

- Zadržavanje otrova u organizmu – do oko 3 dana
(alkohol do 24 sata)
- Samo metaboliti kanabisa (tetrahidrokanabinol) –
do 7 dana
- Deponovanje u kosi

PREGLED ODEĆE ŽRTVE I NAPADAČA

Odeća mora biti propisno snimljena, identifikovana i sačuvana nakon pregleda.

- **oštećenja** - rascepi i defekti
- **biološki tragovi** - krv, dlake, pljuvačka, sperma
- **tragovi nebiološkog porekla** - na telu i odeći žrtve i osumnjičenog mogu se naći trava, zemlja, pesak i dr. na osnovu kojih se ove osobe mogu **povezati sa licem mesta**

OBEZBEĐIVANJE MATERIJALA ZA SKRINING KRVNIH I POLNO PRENOSIVIH INFEKCIJA

- Uzimanje materijala za skrining

infekcije koje se prenose krvlju

HIV, HBV, HCV

polno prenosive infekcije (STD)

sifilis, gonoreja, hlamidija, mikoplazma,
ureaplazma

SILOVANJE

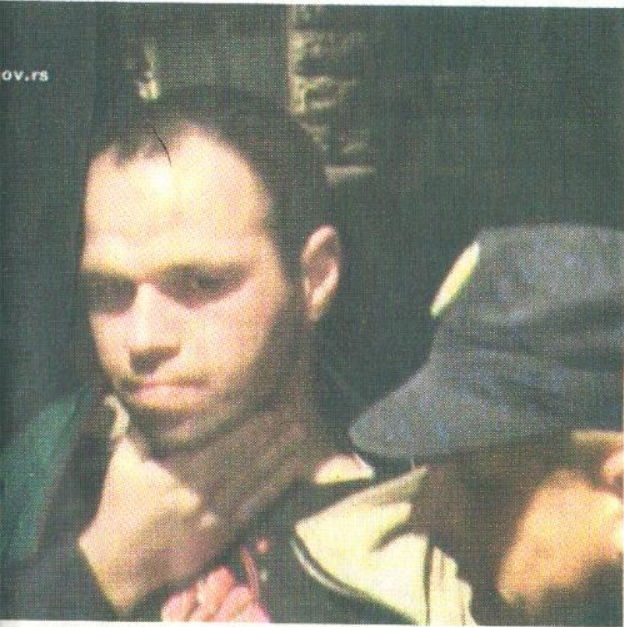
žrtva

osumnjičeni napadač

**UKOLIKO JE MOGUĆE, TREBA ŠTO PRE IZVRŠITI
PREGLED OSUMNJIČENOG IZVRŠIOCA**

Како прво силовање извршио је са 17 година

На корак до другог силоватеља

Београдска полиција интензивно трага за другом особом осумњиченом за силовање жене у лифту на Коњарнику, изјавио је јуче министар унутрашњих послова Ивица Дачић. „Ми трагамо и већ је идентификован човек који је починио силовање у лифту”, рекао је Дачић новинарима у „Сава центру”, а пренела Бета. „Када је реч о силовању, наша полиција максимално ради на проналажењу свих починилаца тих кривичних дела”, рекао је Дачић, апелујући на припаднице нежнијег пола да пријављују све видове насиља над њима.

Према званичним подацима, у последњих неколико дана у Београду су силоване две девојке – једна у Делиградској улици, а друга у солитеру на Коњарнику. Због сумње да је пресретао девојке у слабо прометним и осветљеним деловима града и уз претњу ножем их присиљавао на полни однос, у петак по подне је у возу на релацији Београд–Панчево ухапшен Саша Мега (30), код кога је пронађен нож којим је претио девојкама. Како је јуче

За њим се још трага

саопштио МУП Србије, Саша Мега је „вишеструки повратник у извршењу кривичног дела силовања”.

„Прво силовање је извршио 1996. године, као малолетник од 17 година, да би 1999. године поновио извршење истог кривичног дела”, навела је полиција и додала да је и 2004. године починио силовање „на изузетно груб и понижавајући начин”, због чега је осуђен на четири године затвора. Почетком септембра, по одслужењу казне у Казнено-поправном domu Зубела код Пожаревца, Мега је пуштен на

слободу и убрзо потом наставио да врши нова силовања, наводи се у полицијском саопштењу. Међутим, како је јуче објаснио министар Дачић, Мега није повезан са силовањем у лифту у згради на Коњарнику.

Према незваничним информацијама, Саша Мега је јуче на саслушању у полицији признао неколико силовања извршених у Београду. Он ће данас бити приведен истражном судији Окружног суда.

М. Албуновић

За њим се још трага.

Београдска полиција интензивно трага за другом особом осумњиченом за силовање жене у лифту на Коњарнику.

За њим се још трага

Фото Јанјуг

Zadaci kliničkog sudskomedicinskog pregleda kod izvršilaca

1. utvrđivanje i dokumentovanje **telesnih povreda**
2. anatomske detalje **genitalija** i utvrđivanje da li je **potentan** ili ne (u slučajevima navodne obljuje)
3. obezbeđivanje materijala za traseološku analizu - **biološki tragovi**
4. obezbeđivanje materijala za **toksikološku analizu** - alkoholisanost, uticaj droge
5. obezbeđivanje materijala za dijagnostiku krvnih i polno prenosivih **infekcija**

UTVRĐIVANJE I DOKUMENTOVANJE TELESNIH POVREDA

- detaljan **opis povreda** na osnovu kojeg je moguće izvoditi zaključak o **mehanizmu povređivanja**

povrede koje je žrtva nanela pri pokušaju odbrane - žena se obično brani noktima i zubima - ogrebotine, ujedine, na rukama, licu i vratu napadača

- **fotodokumentacija** o povredama

OBEZBEĐIVANJE MATERIJALA ZA TRASEOLOŠKU ANALIZU

- **Referentni uzorak za DNK analizu** - bris bukalne sluznice
- **Bris sa polnog uda** - epitelne ćelije vagine deskvamirane tokom snošaja mogu se identifikovati na polnom udu i do 48 sati nakon odnosa
- **Podnokatni sadržaj**
- **Dlake**
- **Biološki tragovi poreklom od žrtve**
dlake, krv, pljuvačka, epiderm

oguljotina - **zapušenje nosa i usta**

ispod noktiju napadača ostaci epiderma žrtve, čiji se DNK profil može uporediti sa DNK profilom žrtve

Mika Aleksić sutra ponovo na sud: Učitelj glume optužen za seksualno zlostavljanje sedam učenica već treći put iznosi svoju odbranu

Nekoliko devojaka, od kojih su neke maloletne, prijavilo je policiji da ih je silovao ili seksualno uznemiravao Miroslav Mika Aleksić, čuveni vlasnik škole glume. Jedna od njih je renomirana mlada glumica Milena Radulović (26), koja gradi karijeru i u Rusiji, gde je za godinu dana snimila film i dve serije.

Prijavljivanje 9 godina posle događaja

**BRUKA! "MILENA RADULOVIĆ JE SVE
INSCENIRALA KAKO BI BILA POZNATA":
Mika Aleksić optužio glumicu da je sve
izmislila iz osвете**

Kako presuditi ako nema medicinskih ni drugih materijalnih dokaza, već postoje samo kontradiktorne izjave okrivljenog i oštećenih?

**SILOVANJE JE
TEŠKO
DOKAZATI,
A JOŠ TEŽE
NEGIRATI**

INTERPRETACIJA NALAZA U SUDSKOMEDICINSKOM VEŠTAČENJU

Često postoje poteškoće u tumačenju nalaza u kliničkoj i forenzičkoj praksi. Kada postoje samo minimalni dokazi na telu žrtve seksualnog napada, potrebno je odgovoriti na sledeća pitanja:

1. Da li postoje dokazi o prethodnom seksualnom odnosu u bilo kom trenutku?
2. Da li postoje dokazi o nedavnom seksualnom odnosu?
3. Ako je do nedavnog snošaja došlo, da li je to bilo na silu?

(1) Da li postoje dokazi o prethodnom seksualnom odnosu u bilo kom trenutku?

Mnoge varijante struktura himena mogu se naći kod adolescenata, od neperforiranog himena do onog sa velikim centralnim otvorom.

Intaktan himen predstavlja dokaz nevinosti tj. da nije došlo do razdevičenja (sa izuzetkom hiperelastičnog himena).

Ali to ne isključuje prethodnu seksualnu aktivnost, koja ne utiče na izgled himena. Kratka penetracija i, tehnički, silovanje može postojati čak i kod minimalnog prolaza penisa između stidnih usana.

Dokazi davnašnjeg snošaja su zarasli rascepi himena sa himenalnim karunkulama na ivicama vaginalnog ulaza.

Dokazi o prethodnoj trudnoći, kao što su stara oštećenja grlića materice i promene na dojkama, pozitivni su dokazi o prethodnom seksualnom odnosu.

(2) Da li postoje dokazi o nedavnom seksualnom odnosu?

Stidne usne mogu biti crvene i upaljene sa blagim edemom vaginalnog ulaza.

Mogu se naći **skorašnji rascepi himena**, sa otokom, neravnom neepitelizovanom ivicom i krvarenjem. Danas je ovo relativno retka pojava, osim kod dece i mladih osoba koje su ranije bile nevine.

Prisustvo sperme na brisevima je najbolji dokaz, mada uz upotrebu kondoma može i izostati.

(3) Ako se nedavno dogodio snošaj, da li je to bilo na silu?

Ovo može biti **očigledno u prisustvu teških povreda**, posebno kod dece. Ako je došlo do rascepa vagine ili rektuma ili opsežnih oguljotina, krvnih podliva ili razderina vulve, analnih ivica ili međice, onda to teško može biti kompatibilno sa voljnim odnosom.

Tamo **gde su povrede relativno male** i ograničene na hiperemiju i edem vaginalnog ulaza i gde su oguljotine i krvni podliv vulve neznatni, još uvek postoji mogućnost da je snošaj izvršen nasilno.

Mogućnost seksualno motivisanog napada bez stvarnog prodiranja penisa mora se uzeti u obzir kada se ne otkrije prisustvo sperme.

Povrede, uključujući i teške, mogu biti uzrokovane prstom ili nekim predmetom.

- **Tumačenje fizikalnog nalaza** kod osoba koje prijavljuju da su doživele seksualno nasilje predstavlja jedan od najtežih aspekata sudskomedicinske prakse
- Uprkos činjenici da je medicinski pregled žrtve samo jedan deo istrage, javnost i brojni profesionalci, uključujući i veliki broj lekara, imaju **nerealna shvatanja o tome do kojih se zaključaka može doći nakon medicinskog pregleda**

- **Predrasuda** - naročito kod profesionalaca u policiji i pravosuđu, da **odsustvo telesnih povreda**, a naročito genitalnih povreda, u slučajevima sumnje na seksualno nasilje ukazuje na **pristanak žrtve** na polno opštenje
- Samo na osnovu prisustva, odnosno odsustva genitalnih i ekstragenitalnih povreda teško je utvrditi da li se zapravo radilo o seksualnom opštenju sa pristankom ili bez pristanka - **značajno je kompletno sagledavanje slučaja i svih prikupljenih medicinskih i nemedicinskih činjenica**

**ODSUSTVO EKSTRAGENITALNIH I GENITALNIH
POVREDA NE SME SE TUMAČITI KAO
PRISTANAK ŽRTVE, ODNOSNO KAO NALAZ KOJI
ISKLUČUJE KRIVIČNO DELO SILOVANJA**

**PRISUSTVO EKSTRAGENITALNIH I GENITALNIH
POVREDA NIJE SIGURAN ZNAK SILOVANJA**

SPECIFIČNOSTI KOD SEKSUALNOG NASILJA NAD DECOM

- Fizikalni nalaz medicinskog pregleda čini mali deo dijagnostike, s obzirom na to da su pozitivni nalazi po pravilu minimalni ili izostaju.
- Tehnika pregleda se bitno ne razlikuje od tehnike pregleda odraslih žrtava, uz napomenu da je poželjno da ove preglede vrše za to posebno obučeni lekari.

- Lekari moraju imati potrebno znanje o normalnom ponašanju i razvoju u detinjstvu, genitalnoj i analnoj anatomiji, kao o i telesnim znacima zlostavljanja.
- Ukoliko se angažuje više lekara specijalista, **poželjno je da oni dete zajedno pregledaju.** Zajedničke preglede mogu obavljati pedijatar, ginekolog i specijalista sudske medicine.
- Pregled treba obaviti u prisustvu odrasle osobe od poverenja, obično majke deteta.

- Potrebno je **pregledati celo telo deteta**, a to uključuje merenje visine i težine, procenu opšteg izgleda, razvojnih karakteristika, držanja i ponašanja.
- Kao deo fizičkog pregleda, treba tražiti **opšte znake povezane sa traumom**, kao što su distribucija i izgled krvnih podliva, tragovi hvatanja, 'ljubavni ugrizi', tragovi zuba i ogrebotine, kao i povrede u ustima.

- U većini situacija u pitanju je ranije nastalo seksualno zlostavljanje i **pregled se može vremenski planirati** tako da odgovara detetu i porodici.

- **Odlaganje pregleda treba svesti na minimum** u sledećim okolnostima, kada:
 - nasilje se dogodilo u prethodna 72 sata;
 - postoje podaci o akutnoj povredi;
 - postoji mogućnost trudnoće kao posledica nasilja, tako da se može propisati postkoitalna kontracepcija.

TABELA 2.4 VULVOVAGINALNI ZNACI ZLOSTAVLJANJA

Nespecifični znaci kada se vide u roku od 72 sata od zlostavljanja

- eritem
- krvni podlivi
- površna razderina/oguljotina
- edem

Znaci koji ukazuju na zlostavljanje

- rascep na zadnjem himenalnom obodu, koji može biti povezan sa ožiljcima
- ožiljak u zadnjem svodu
- otvor himena > 15 mm zbog slabljenja himena

Dijagnostički znaci penetrantne povrede

- sveži rascepi himena
- stari rascep na himenu koji je zarastao ožiljcima i sa prekidom himenalnog oboda
- slabljenje himena/nestanak oboda himena, obično u zadnjem delu

TABELA 2.5 PERIANALNI ZNACI ZLOSTAVLJANJA

Nespecifične akutne promene

- eritem
- edem
- fisure
- venska kongestija
- Krvni podlivi

Znaci koji ukazuju na zlostavljanje

- analna opuštenost bez drugog objašnjenja
- reproducibilna refleksna analna dilatacija >15 mm
- hronične promene - zadebljanje ivice analne kože, povećana elastičnost i smanjen tonus analnog sfinktera
- znaci ugriza

Dijagnostički znaci penetrantne traume

- sveže razderine
- zaceljeni ožiljak koji se proteže izvan analne ivice na perianalnu kožu u odsustvu logičnog alternativnog objašnjenja

Kod više od polovine dece koja su pregledana zbog sumnje na seksualno zlostavljanje fizički (telesni) nalaz je negativan. Odsustvo fizičkih znakova niti potvrđuje niti negira dijagnozu seksualnog zlostavljanja.

Od veštaka sud ne sme da zahteva izjašnjavanje o **pravnim pitanjima** niti veštak u to sme da se upušta (o krivici, umišljaju i dr.)

Ginekolog je veštačio u slučaju navodnog silovanja. Uporno je tvrdio da su krvni podlivi u predelu butina devojke nastali prilikom silovanja. Na pitanje kako objašnjava svoj kategoričan stav, on je izjavio: "**Mislim da devojka govori istinu i da je to moja ćerka, ja bih zlikovca ubio**".

Devojka je ubrzo priznala da silovanje nije postojalo i da je **sama sebi nanela povrede** štikanjem, da bi mladića optužila za silovanje.

PRIKAZ SLUČAJA IZ SUDSKOMEDICINSKE EKSPERTIZNE PRAKSE

U naredbi o sprovođenju istrage Višeg javnog tužilaštva u Beogradu se navodi da postoji sumnja da je D.D, rođen 14.9.1961. godine, u periodu od februara 2021. do februara 2022. u stanu u okviru porodične kuće u Beogradu...**upotrebom sile i pretnje, dete, svoju unuku D.T. rođenu 9.10.2009. prinudio na obljubu i sa obljubom izjednačeni čin. U februaru 2021.** u svom stanu počeo da je dodiruje po telu i započeo sa skidanjem garderobe i donjeg veša, tokom kojeg je ona rukama pružala otpor, ali je on savladao njen otpor, **zatim je izvadio svoj polni organ i njime penetrirao u usta oštećenog deteta,** da bi nakon pet minuta istoj naredio da legne na stomak, zatim legao preko nje i **svojim polnim organom izvršio vaginalnu penetraciju** kojom prilikom je **ejakulirao na majicu** koja se nalazila pored kreveta. Početkom **februara 2022.** ponovo je pozvao oštećenu u stan, naredio joj da se skine, da legne na stomak, nakon čega je svojim **polnim organom izvršio vaginalnu penetraciju** kojom prilikom je ejakulirao u krpu koja se nalazila na krevetu.

Dana 9.3.2022. godine, kada je imala 12 godina i 5 meseci, D.T. je pregledana na Odeljenju za dečju i adolescentnu ginekologiju Instituta za zdravstvenu zaštitu majke i deteta „Dr Vukan Čupić“ u Novom Beogradu, od strane specijaliste ginekologije i akušerstva...U anamnestičkim podacima ona je navela da od strane dede D.D. trpi seksualno zlostavljanje. Pre oko godinu dana došla je u njegovu sobu na njegov poziv, počeo je dodirivati po telu, zatim je skinuo i nju i sebe i tražio joj je da „radi nešto sa ustima sa njegovim polnim organom“. Zatim joj je rekao da legne na stomak, stavio je svoj polni organ u njen polni organ i posle oko 3 minuta on je „završio u krpju“. Pre mesec dana deda je opet pozvao u sobu, dodirivao je po telu, tražio je da legne na stomak, zatim su ostvarili nešto duži kontakt posle kog je on opet „završio u krpju“.

Kliničkim pregledom na telu nisu uočeni znaci svežih povreda. Ustanovljen je dobar razvoj sekundarnih polnih osobina. Spoljašnje genitalije uobičajenog izgleda, dobro estrogenizovane. Na himenalnoj membrani konstatovani su rascepi do baze na 2, 5 i 9 sati, kao i rascep na 11 sati koji obuhvata više od 2/3 visine himena. Usmina sa nešto obimnijom žućkastom sekrecijom. Palpatorni nalaz na uterusu i adneksama obostrano uredan. Inspekcijom nalaz na spoljašnjem analnom sfinkteru je uredan. Uzet je bris usmine i grlića materice, vaginalni sekret i uzorci za mikrobiološko ispitivanje (bakterijska vaginoza, hlamidija, mikoplazma i ureaplazma). S obzirom na anamnestički podatak da je poslednji fizički kontakt ostvaren oko mesec dana pre pregleda, nije bilo indikacija za izuzimanje bioloških tragova.

U zaključku lekar je napisao da ginekološki nalaz jasno ukazuje da je devojčica imala penetrativni vaginalni odnos i da je pregledom ustanovljena potpuna epitelizacija himenalne membrane.

U dostavljenim predmetnim spisima ne postoji podatak o izvršenom kontrolnom ginekološkom pregledu i o rezultatima mikrobiološkog ispitivanja uzetih uzoraka.

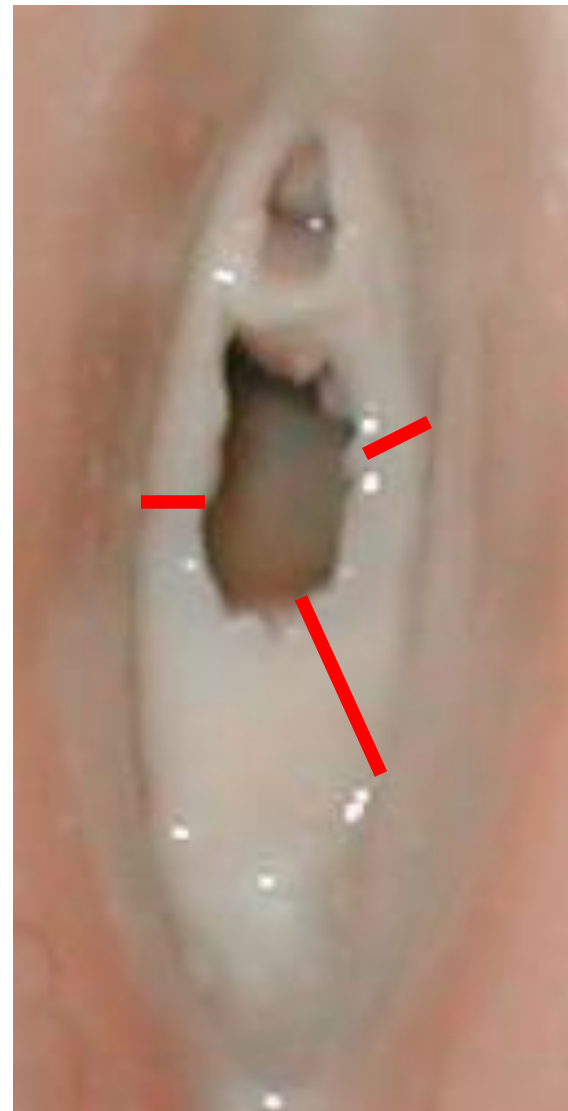
Pitanja iz naredbe za veštačenje: Potrebno je da veštaci medicinske struke urade nalaz u kojem će utvrditi:

- da li su 9.3.2022. lekarskim pregledom mal. D.T. utvrđeni znaci koji ukazuju na to da je nad njom prethodno izvršena obljava ili neka druga polna radnja, odnosno sa obljubom izjednačeni čin,
- te ukoliko jesu, da li je moguće utvrditi vreme kada je prvi put došlo do obljuje, odnosno sa obljubom izjednačenog čina, i da li se može utvrditi koliko je vremena pre lekarskog pregleda 9.3.2022. izvršena poslednja obljava.

EKSPERTIZNO MIŠLJENJE

specijalista ginekologije i specijalista sudske medicine

I Ginekološkim pregledom mal. D.T. 9.3.2022. godine, kada je imala **12 godina i 5 meseci**, na **devičnjaku ustanovljeno je prisustvo tri rascepa koji se pružaju celom širinom oboda do osnove**, na mestima koji odgovaraju brojevima 2, 5 i 9 brojčanika na časovniku, bez postojanja krvnih podliva i znakova reaktivnog zapaljenja, odnosno **sa znacima epitelizacije.**

Izgled konstatovanih rascepa ukazuje na to da se radilo o tzv. **davnašnjim rascepima devičnjaka, koji su nastali najmanje 3 do 5 dana pre ginekološkog pregleda**, a to je vremenski period dovoljan da dođe do potpunog zaceljivanja rascepa, nakon čega više nije moguće utvrditi kada su ti rascepi nastali.

Prema tome, navedeni ginekološki nalaz sa sigurnošću upućuje na zaključak da je kod nje **došlo do razdevičenja (defloracije), moguće kao posledica obljube, odnosno prodora muškog polnog uda u usminu**, ali se to moglo dogoditi i zbog prodora u usminu nekog drugog duguljastog, obličastog predmeta.

II Na osnovu objektivno ustanovljenih medicinskih činjenica sa sigurnošću se može tvrditi samo da se razdevičenje dogodilo najmanje 3 do 5 dana pre vršenja ginekološkog pregleda 9.3.2022. godine, ali nije moguće preciznije utvrditi vreme (dan i godina) razdevičenja. U konkretnom slučaju se ne može isključiti da se razdevičenje dogodilo u februaru 2021.

Nije moguće utvrditi koliko je vremena pre lekarskog pregleda od dana 9.3.2022. godine eventualno izvršena poslednja obljuba, ali se ne može isključiti da se to dogodilo početkom februara 2022. godine, kako se to navodi u naredbi o sprovođenju istrage.

Takođe nije moguće isključiti da je u februaru 2021. godine došlo do penetracije polnog uda u usnu duplju D.T. ali se ne može ni tvrditi da se to zaista i dogodilo.

17. maj 2022.

PODSETNIK

- Vremenski interval protekao od izvršenog seksualnog nasilja do pregleda žrtve kritičan je za nalaz, posebno u odnosu na povrede genitalnih organa
- Ukoliko se pregled ne izvrši **u prva 72 sata**, verovatnoća da će biti dokumentovane genitalne povrede značajno se smanjuje - povrede na sluzokoži polnih organa veoma brzo zaceljuju

- U prikazanom slučaju, a i u mnogim drugim slučajevima u sudskomedicinskoj praksi, zakasnelo vršenje telesnog pregleda žrtve silovanja i napadača jako otežava, a često i onemogućava, prikupljanje objektivnih medicinskih dokaza o izvršenom silovanju, koji se odnose na genitalne i ekstragenitalne telesne povrede i biološke tragove.
- U takvim slučajevima odgovori veštaka na pitanja organa postupka često su u formi: “na osnovu dostupnih i objektivno utvrđenih medicinskih činjenica, ne može se isključiti, ali se ne može ni tvrditi...”.
- Donošenje osuđujuće presude je tada jako otežano, čak i kada sve okolnosti ukazuju na to da se silovanje dogodilo

97% SILOVATELJA ŠETAJU SLOBODNO

- Da bi se ovaj porazni brojčani podatak umanjio, izuzetno je značajno da se u sredstvima javnog informisanja mnogo više nego do sada govori o silovanju i drugim krivičnim delima protiv polne slobode, prvenstveno u cilju upozoravanja potencijalnih žrtava na značaj blagovremenog prijavljivanja slučaja i hitnog vršenja telesnog pregleda.
- To je izuzetno važno, ne samo u cilju objektivnog dokazivanja izvršenog silovanja i adekvatnog zakonskog kažnjavanja izvršioca, već i zbog što hitnijeg pružanja žrtvi odgovarajuće medicinske pomoći da bi telesne i psihičke posledice silovanja po njeno zdravlje bile što manje.

HVALA NA PAŽNJI

